AUTHOR:

WILAMOWITZ-MOELLENDORFF, ULRICH VON...

TITLE:

CONIECTANEA...

PLACE:

GOTTINGAE

DATE:

[1884]

Master Negative #

93-81553-5

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

Wilamowitz-Moellendorff, Ulrich von, 1848-1931.
Coniectanea... Gottingae, officina academica Dieterichiana, [1884]
18 p. 27½ cm.

At head of title: Index scholarum...in academia Georgia Augusta...1884 habendarum...

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35 mm REDUCTION RATIO: 13.5x
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 7/7/93 INITIALS BAP
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

INDEX SCHOLARUM

PUBLICE ET PRIVATIM

IN ACADEMIA

GEORGIA AUGUSTA

PER SEMESTRE AESTIVUM

A D. XV. M. APRILIS USQUE AD D. XV. M. AUGUSTI A. MDCCCLXXXIV

HABENDARUM.

Praemissa sunt Udalrici de Wilamowitz-Moellendorff Coniectanea.

GOTTINGAE

OFFICINA ACADEMICA DIETERICHIANA TYPIS EXPRESSIT.

WILH. FR. KAESTNER.

INDEX
SCHOLARUM

PUBLICE ET PRIVATIM

IN ACADEMIA

GEORGIA AUGUSTA

PER SEMESTRE AESTIVUM

A D. XV. M. APRILIS USQUE AD D. XV. M. AUGUSTI A. MDCCCLXXXIV

HABENDARUM.

Praemissa sunt Udalrici de Wilamowitz-Moellendorff Coniectanea.

GOTTINGAE

OFFICINA ACADEMICA DIETERICHIANA TYPIS EXPRESSIT.

WILH. FR. KAESTNER.

ACADEMIAE GEORGIAE AUGUSTAE
PRORECTOR
HERMANNUS SCHULTZ
CUM SENATU.

Corrigere res est tanto magis ardua, quanto magnus Aristarcho maior Homerus erat. Ovidii versus est, ingeniose, ut solet, et difficilem esse corrigendi artem professi et humilem. qui ut ita iudicaret videri potest taedio esse commotus, quod in suis carminibus perpoliendis tantum percipiebat, ut pleraque edere mallet qualia luxuriante ingenii vena profuderat, quam ad ursarum artes educatrices descendere, quibus Vergilius versuum suorum elegantiam effectam esse per iocum fatebatur. nec tamen falsus est Ovidius. coniecturas facere magnum non potest videri nisi forte grammatico, tantumque abest ut Aristarchus ad Homeri laudes adspirare possit, ut is qui librariorum errores e florentissimorum ingeniorum scriptis feliciter expellit nihilo minus vel infra opificum dignationem videatur detrudi qui e veste nostra sordes eluunt. quippe fullonicam artem Minerva ipsa et invenit et docuit: qui coniecturam fecerit neque deus indicari potest neque heros. itaque pusilli animi est emendationi inter artis nostrae officia aut unicum aut principem locum adsignare. at suus certusque locus ei est, et si prae totius philologiae maiestate sordet, sine ea sordida esset philologia. difficultas autem non tam in taedio illo sita est, quod Ovidius moleste ferebat, quam in eo quod coniecturas facere non est quomodo aut discamus aut doceamus; nisi forte docemus exemplo, discimus usu. feliciter conicere *πολλῆς πείρας τελευταῖον ἀπογέννημα*, sed etiam in coniciendo *πεῖρα μαθήσιος ἀρχά.* quodsi cum divinatione componimus coniciendi artem, fatemur multum ei inesse incerti, neque mirum, si *πολλοὶ θριοβόλοι, παῦροι δέ τε μάντιες ἄνδρες* etiam inter nos, sed aliquid eidem necessario inest etiam divini.

Vos, commilitones humanissimi, in hac potissimum coniecturali arte studia vestra collocare intellexi. quocirca, hac scribendi occasione subito oblata, coniecturas aliquot vobis proponendas duxi, de quibus et ego dicere paucis possem et iudicare facile lectores. quamquam humilia potius esse quam difficilia quae hanc tractandi rationem admittant consentaneum est. incipiam autem ab Ovidii loco non emendando quidem sed explicando, Aristarchi enim sententiam quandam sibi probari obscure significavit doctus poeta. met. XIII 682 Anius Aeneae cratera donat quem *fabricaverat Alcon Hyleus.* Lydium hunc Alcona dicit Lactantius in argumento; itaque de lectionis integritate dubitatur. sed quin a Graeco scriptore vel ab ipso Ovidio *Ὑλεύς* derivari potuerit ab Hyla, ut *Φλυεύς* a Phlya, *Βοιβεύς* a Boeba, non dubitabimus, deficiente idoneo apud Graecos exemplo. Hyla, producta prima vocali, Boeotiae vicus est, quem Homerus *B* 500 nominat. eundem, correpta

vocali, *H* 221 intellexit Aristarchus, patriam Tychii qui Aiacis scutum fabricaverat, ac vocalis quidem correpta est etiam *E* 708, ubi Boeotiae vicus esse diserte dicitur. Ovidius cum fabrum Hyla oriundum facit, civem eum esse vult Tychii Homerici, productaque vocali Boeotios eos fabros esse subindicat. quarto Iliadis loco, *Y* 385, Aristarchus Hydam scripsit, Lydiaeque urbem vel potius Sardium arcem intellexit. sed alii ibi quoque Hylam, Lydiam scilicet, et scribebant et intellegebant: his Lydus erat Tychius, hos secutus Lactantius contra Ovidii mentem Lydium etiam vocavit Alcona. invenitur Aristarchi sententia apud asseclas eius Apollodorum Strabonis 408, Apollonium Archibii f. s. v. Ὕλη, Aristonicum ad quattuor Iliadis versus, Lehrsium [2] 235, ceterae sententiae apud Epaphroditum Stephani s. v. Ὕλη et Ὕδη et scholiorum BV, Demetrium Strabonis 626. quod ad rem attinet, Hydam fuisse Sardium arcem cum per locupletem testem, Maeandrium, constet, Aristarchi iudicium in tribus libris *BEY* probandum est, sed de Tychii patria Zenodoto subscribendum. nam ratio Aristarchi, quam Strabo reddit p. 408 *οὐ γὰρ* <*ἂν*; hoc supplevi> *ὁ Αἴας ἐκ Λυδίας τὸ σάκος μετεπέμπετο,* poeta minime digna est. Aiax ne e Boeotia quidem arma arcessiturus erat, neque erant in dumetis Boeotiae fabricae, quae num fuissent quaerere distulit Aristarchus. sed e Lydorum maxima urbe repetita arma principibus Ioniae viris praeplacuisse et heroibus ea omnia a poetis adscripta esse quae cum maxime praeplacerent, existimabit quisquis recte de antiqua poesi iudicare didicerit. titubasse Aristarchi iudicium nequaquam opprobio ei est vertendum, in Ovidio verum eruditionis et artis Alexandrinae imitatio adeo admiranda est. nunc ad coniecturas transeo et primum quidem in Ovidio factas.

Trist. I 5 25 *scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum, tempore sic duro est inspicienda fides.* cum pro fulvo auro integerrimus testis, Marcianus, *salvum* praebeat, Ovidius *solidum* dedisse censendus est. — IV 4 47 de Augusto, quem solito more deum vocat, *forsitan hanc ipsam, vivat modo, finiet olim, tempore cum fuerit lenior ira, fugam.* facile demonstraretur non de Augusti sed de Ovidii sub barbaro caelo languentis vita verba fieri, etiamsi non Marcianus *vivant* praeberet: Ovidius *vivam modo* dederat. — explicatius dicendum est de carmine III 12, in quo Guelferbytanus in Marciani locum vocandus est. scribit Ovidius ineunte vere, mense martio anni 10 p. Chr., indicatque tempus principio carminis, quod nemodum restituit. delabitur deinde ad describenda Romani veris gaudia, a quibus ad se Tomitanumque ver redit 27 *at mihi sentitur nix verno sole soluta quaeque lacu durae non fodiuntur aquae, nec mare concrescit glacie nec ut ante per Istrum stridula Sauromates plaustra bubulcus agit. incipient aliquae tamen huc adnare carinae.* apparet non id agere poetam ut Ponticum ver opponat Romano tamquam minus iucundum, sed grato laetoque animo ipse quoque mitiora tempora accipit; itaque pro adversativa particula *et mihi* reponendum est. mari aperto naves venient in Tomorum portum, occurret Ovidius nautis, ut nuntios e patria accipiat. sed verendum ne spes irrita fiat. *ille quidem mirum ni de regione propinqua non nisi vicinas tutus ararit aquas. rarus ab Italia tantum mare navita transit, litora rarus in haec portubus orba venit. sive tamen Graeca scierit, sive ille Latina* (40) *voce loqui* (*certe gratior huius erit*): (43) *quisquis*

is est, memori rumorem voce referre et fieri famae parsque gradusque potest. haec apte coeunt, neque credo intolerabilem esse brachylogiam qua v. 40 gratior huius vox dicitur, qui Latine loqui sciat. sed sustuli distichon, quod inter 40 et 43 traditur *fas quoque ab ore freti longaeque Propontidos undis huc aliquem certo vela dedisse noto.* quod tollendum esse ratio grammatica flagitat. nec tamen spurium iudico, sed traiciendum post v. 36, videnturque *nec mirum* et *fas quoque ἐκ παραλλήλου* posita esse. ergo hoc ait Ovidius, probabile est nautam esse e regione propinqua Getam, item credibile esse Graecum e Bithynia, Italum esse non credit: quisquis tamen est (utinam Italus sit), modo sermonem eius intellegere possit, rumores certe ex urbe percipiet.

Propertius I 12: „*quid mihi desidiae non cessas fingere crimen, quod faciat nobis conscia Roma moram? tam multa illa meo divisa est milia lecto, quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano, nec mihi consuetos amplexu nutrit amores, Cynthia nec nostra dulcis in aure sonat.* Cynthiae amorem cessasse, expulsum se esse, sed neque reconciliare puellam neque amoris posse oblivisci: *Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit*“. alterum versum corruptum esse constat, regnat autem eorum sententia qui pro conscia Roma aliquo modo Cynthiae nomen inferunt. displicet hoc, cum elegantissime idem nomen v. 6 proferatur, gaudeatque Propertius hac artificiosa verborum collocatione. vel magis displicet, quod Roma eicitur. neque enim hoc opprobrio vertunt Propertio amici quod Cynthiae serviat, quam sibi iratam esse non tanquam novam rem narrat, sed quod memoria et desiderio amissae Cynthiae se consumat. quibus respondet, se non posse quamvis irritum amorem deponere. quid igitur commodius amici ab eo poterant postulare quam ut Romam relinqueret? quid rectius crimini ei dare, quam quod Romae desideret? ergo Romae nomen minime sollicitandum. *conscia* autem ut emendemus inde contingit quod nomen amici desideramus. nam in primo libro, quem ad Tullum misit Propertius, omnia carmina ad unum certumque hominem data sunt, cuius nomen versibus inest, ad Cynthiam (2. 3. 8. 11. 15. 17. 18. 19) Tullum (1. 6. 14. 22) Gallum (5. 10. 13. 20) Ponticum (7. 9) Bassum (4), accedit ianua (16) et epitymbion Galli epigramma (21). contra in altero libro praeter Maecenatem, ad quem datus est, verum nomen nullum positum est, ficta pauca, velut Panthi Demophoontis Lyncei. itaque delitescere in carmine I 12 alicubi proprium nomen affirmare audeo: *conscia* corruptum est; opinor, e *Pontice.*

Horatius ad Pis. 88 *cur nescire pudens prave quam discere malo?* legit haec Porphyrio conatusque est pravum pudorem ignorare quam discere malentis enarrare. at mihi et haec videntur ab Horatii in dicendo proprietate abhorrere, et antitheti elegantia pessumdari, si *prave pudens* coniungere cogimur. praestat opinor: *cur prave nescire pudens quam discere malo?* nam pravum est in ignoratione perstare, pudeat nos ignorantiae, et discendo ei medicemur. corruptelae autem idem genus quod paullo ante v. 65 invasit, cuius ansa illic correptio insolita, hic traiectio particulae *quam* fuit.

Lucretius I 232 immortalitatem materiae demonstraturus inter alios et hoc utitur syllogismo, *omnia debet mortali corpore quae sunt infinita aetas consumpse ante acta diesque. quodsi in eo spatio atque ante acta aetate fuere e*

quibus haec rerum consistit summa refecta, immortali sunt natura praedita certe. condicionali enuntiato non potest non ea quae antecedit sententia repeti. atqui nihil ad rem, refici elementa aetate ante acta: omni aetate reficiuntur. quid porro sibi vult *id spatium?* κενόν Epicureorum cum huc non faciat, spatium de tempore intellegendum est, cum aetate per eam figuram coniungendum quae a Graecis ἓν διὰ δυοῖν dicitur. tum vero pronomini demonstrativo nullus locus. itaque hic haeret corruptela, *ante acta* autem e proximo versu perperam sunt repetita, quo corruptelae genere vix ullum fuit in codice Lucretii frequentius. remedium facile: *quodsi infinito spatio atque aetate fuere . . . refecta.*

Seneca Phaedr. 28 Phliunta in Attica collocat, quod confusis Phlya et Phliunte factum esse manifestum est. nec tamen non ferendus error: eidem Senecae Peparethum esse Atticae insulam pulcre docuit Leo I 203. Phlius τῆς Ἀττικῆς dicitur ab Hippolyto in Sethianorum refutatione v 20, ubi e Plutarchi commentario Empedocleo pendet (locus fragmentis addendus). quid mirum, vicum Atticum cognominem visum esse, videri fortasse voluisse oppido Peloponnesi, praesertim cum religiones Cereris viderentur consentire. — 888 Phaedra vociferatur, *te te, creator caelitum, testem invoco, te* (*et* codd.) *te, coruscum lucis aetheriae iubar, ex cuius ortu nostra dependet domus.* fefellerat librarios Sol princeps paterque deorum, idem Pasiphaae genitor. Iovem Seneca non dixisset creatorem deorum. qui fortasse mythologiam Stoicam secutus est; sed idem multo antiquiores docuerant theologi, quibus ducibus Sophocles fgm. 875 *Solem*, inquit οἱ σοφοὶ λέγουσι γεννητὴν θεῶν καὶ πατέρα πάντων. — in epistula 21 Hauptius (op. II 322) compluria verissime emendavit, emendandum reliquit aliquid in hac sententia (10) *cum adieris hortulos* (Epicuri) *et inscriptum <videris> hortulis* etc. Hauptius, qui *videris* addidit, delendumne sit *hortulis*, ambigit. scribendum potius *et inscriptum portae videris.*

Dignum est accurata inquisitione unde bucolici Romani nomina propria personarum suarum sumpserint. quamquam qui post Vergilium fuerunt pleraque huic debent. sed etiam Horatianae apparent, Mystes in Einsidelensi fragmento altero (ubi cum Glycerino conloquitur: nam Glyceranus nullum nomen), apud Calpurnium Ornytus (1), et Propertianae, Lycotas (Prop. v 3) et Acanthis (v 5 61) apud eundem in sexta ecloga. quod certo ad Graecum exemplar referam nomen habeo nullum: itaque dubitanter profero coniecturam, qua Ladonem Calpurnii (I 18) cedere iussi Laconi Theocriteo (5). sed fluvii nomen ad pastorem translatum non habeo quo defendam.

Versus serpentini quos in Anthologia sua Riesius collocavit n. 38—80 paullo doctiores sunt quam cepit is qui titulos addidit; de editoribus tacere praestat. 50 *sanguine flos genitus fraudem testatur Ulixis: servat erile decus sanguine flos genitus.* titulus: *de Hyacintho*; spectat Aiacem et Hyacinthum. 68 *vulnera saevus aper laesae spectanda Dianae: flenda dedit Veneri vulnera saevus aper.* titulus: *de Adone;* spectat Meleagrum et Adonin. 70 *prodita prole parens partus enixa biformes: facta paterna luit prodita prole parens.* titulus: *de incesto partu;* spectat Pasiphaam et fortasse Myrrham. 72 *captus amante puer aquila moderante pependit: infamavit aquas captus amante puer.* titulus:

de Ganymede; spectat Ganymedem et Pelopem. semel tamen disticho corrupto veri vertigium in titulo superat. 53 *Deidamia virum qua coepit nocte mereri, perdidit hac dulcem Deidamia virum.* hoc falsum est. Deidamia Laodamiam expulit, in quam solam quadrat carmen. titulus: *deidamia* h. e. *de...damia.*

Varro Cato de liberis educandis apud Macrobium III 6, 5 *nutrix haec omnia faciebat* [*in*] *verbenis ac libis* (*tubis* codd.) *sine hostia, ut Deli ad Apollinis Genetivi aram.* usus erat Varro auctorve eius Aristotele qui apud Diogenem VIII 13 testatur Deli in ara Ἀπόλλωνος Γενέτορος πυροὺς καὶ κριθὰς καὶ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἄνευ πυρός, ἱερεῖον δὲ μηδέν.

Tacitus dial. 25 postquam suam cuique antiquorum esse virtutem exposuit, *omnes tamen*, inquit, *eandem sanitatem eloquentiae serunt.* postquam olim *ferunt* aliquis coniecit, in hoc quasi fundamento novae coniecturae aedificantur. sed una addita littera bonum et verum *servant* nanciscimur.

Plinius N. H. VII 198, quis quid invenerit, enumerat; *figlinas Coroebus Atheniensis.* Coroebi, alteri Margitae, nihil inveniunt: *Ceramus*, Κεραμέων ἐπώνυμος, figlinas in Ceramico invenit.

Petronius 2 *nondum iuvenes declamationibus continebantur, cum Sophocles et Euripides invenerunt verba quibus deberent loqui.* neque tragici verba invenisse mihi videntur, quibus ipsi loqui deberent, multoque minus quibus iuvenes loquerentur. sequitur aequabilis sententia, qua declamandi consuetudo fuisse negatur *cum Pindarus novemque lyrici Homericis versibus canere timuerunt.* ergo suum et aptum dicendi genus sibi quaeque dicitur poesis creasse, expectamusque *quibus tragoedia deberet loqui*: quod mihi videtur Petronius magnificentius ita extulisse: *quibus <dei> deberent loqui.* similiter 77 Trimalchio non videtur eo contentus fuisse ut hospites hospitio suo capi diceret, sed dixisse *hospitium hospites* <C> *capit.* — idem 39 mathematicum agit XIIque signorum vires enarrat: *in leone cataphagae nascuntur et imperiosi, in virgine mulieres et fugitivi et compediti.* totum sexum femininum sub uno signo nasci ne Trimalchio quidem credebat, neque curabat omnino feminas: *mulierosi* potius respondent eis *qui se ipsi pascunt* eisque *qui utrosque parietes linunt.* — Crotone Encolpius scelus luit quod violato Priapi templo commiserat, itaque templum adit (133) *positoque in limine genu sic deprecatus sum numen adversum.* legitur *numina versu*, quod tribus de causis mutandum est, primum quia ante carmen dactylicum dactylica clausula eloquentissimo scriptore indigna est, deinde quod satira Menippea versibus utitur pro lubidine scriptoris, haudquaquam ita ut versus intertexi diserte moneat; Eumolpus posta est, Encolpius non item. denique unum Priapum Encolpius carmine eo adloquitur. — 75 Trimalchio Fortunatae uxori male dicit utiturque convicio *fulcipedia.* Buechelerus hoc a pede derivat atque in hanc sententiam mutari iubet. quod me non intellegere fateor: ego a pedendo ut derivem scribamque *pultipedia*, et eo adducor quod milites consimili convicio contra contubernales uti saepe audivi miles, et quod alio loco Trimalchio similia de contubernali sua iocatur, *quae solebat eum nocte desomnem facere* (47).

Ampelius inter mirabilia 8, 20 *Cypro signum Iovis Olympii aereum, facies ex auro, quem fecit Phidias.* possum tollere coniecturas de hac statua

factas, inveni enim in codicis Vaticani 989, qui Xenophontea continet, ultimo folio hunc mirabilium indicem haud uno nomine memorandum, quem cur neque ediderim adhuc, neque nunc enarrem, nolo exponere . . . ι ἔργα κάλλιστα καὶ θεάματα . ! . α ἐν τῷ κόσμῳ [ὁ] ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀρτέμιδος ναός· τὰ Βαβυλώνια τείχη· [αἱ] ἐν Αἰγυπτῳ πυραμίδες· ὁ ἐν Ῥώμῃ Ἀφροδίτης καὶ [Ῥώμης ναό]ς· τὸ ἐν Ῥώμῃ ἀμφιθέατρον· ὁ ἐν Ἁλικαρνασσῷ [Μ]αυσώλου τάφος· ἡ ἐν Ῥώμῃ Γαίου καὶ Λουκίου ναυμαχία· ὁ ἐν Κρήτῃ λαβύρινθος· ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ Ζεύς, ἔργον Φειδίου. [ὁ] ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἀσκληπιός, ἔργον Φειδίου· ὁ ἐν Ῥόδῳ [κο]λοσσός, ἔργον Χάρητος· ἡ ἐν Ἄργει Ἥρα, ἔργον Πολυκλείτου· [ἡ] ἐν Κνίδῳ Ἀφροδίτη, ἔργον Πραξιτέλους· ὁ ἐν Μιλήτῳ ναὸς [τοῦ] Ἀπόλλωνος· ὁ ἐν Ῥώμῃ ἐν τῷ κίρκῳ ὀβελίσκος κομισθεὶς ἀπ Αἰγύπτου· ὁ ναὸς τοῦ Διὸς ἐν Ἡλίου πόλει· ὁ ἐν .άραις (sive ὕραις) τῆς Σελήνης· ὁ Ἀδριανοῦ ἐν Κυζίκῳ, ἀτέ[λε]στος· ὁ Διὸς ἐν Δαμασκῷ· αἱ ἐν Θηβαίδι σύριγγες· τὸ ἐν Σιδῶνι θέατρον· τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τῆς Θρᾴκης· [ὁ ν]αὸς τοῦ Σαρπηδόνος (l. Σαράπιδος) ἐν Ἀλεξανδρείᾳ· ὁ Ἀσκληπιοῦ ἐν Περ[γά]μῳ· ὁ ξυστὸς ἐν Σάρδει· ἡ ἡρακλεία κρηπὶς ἐν Σάρδει, [ἔχου]σα ἐν βάθει βαθμοὺς σν· ὁ ἐν Ἐφέσῳ λιμὴν χειρο[ποίη]τος ὅλος· ὁ ἐν Νικομηδείᾳ Ἀντωνῖνος· ὁ ἐν Βηρύτῳ [Ζεύς], ἔργον Φειδίου χρυσελέφαντα (sic) ἀτέλεστος· ἡ ἐν Μύροις τῆς [Λυκίας] Λητώ, ὁλοσμαράγδινος πηχυαία καθεζομένη ἐπὶ θρόνου ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου, ἔργον Πραξιτέλους, ἀτέλεστος τὰ περὶ τοὺς πόδας καὶ τὰ ὄπισθεν καὶ τὰ περὶ τὸν θρόνον. supplevi quae charta lacerata perierunt; apud Ampelium Cyprus Beryti locum occupavit.

Servius sive potius vetus Vergilii scholiasta qui cum Servio edi solet, ad Aen. II 626 fabulam servavit de orno, habendam inter metamorphoses non ultimo loco, quas Graeco libro usus iam primo saeculo grammaticus quidam Vergilio adscripsit. *p . . . Oceani filia, a Sarpedone Ilii filia adamata est. quem cum veni sprevisset, faciente Venere Iasonem tunc ad Colchos euntem inefficaciter adamavit. quo absente cum iuctu* (Masvicius: *ad luchi* C) *conficeretur, in hanc arborem dicitur commutata.* Graecum orni nomen latet, sed et *p* . . . . et *veni* vix obscurant id quod flagitamus *Ptelee.* fuit ea in regione quam Iason inter Iolcum et Colchos tangere poterat, Iasonis aetate, ita ut Sarpedo non possit Lycius ille Patrocli adversarius esse. novimus antiquiorem, a quo Sarpedonium in Thracia promunturium. hunc Lycastis et Ides, Corybantis f., filium dicit Socrates Argivus in scholio Rhesi 28: atque Ida hic sub *Ilii* nomine latet. Ida simul cum patre Corybante in Troada nos deducit: ac Troadis urbem Πτελεόν Stephanus enumerat, λίμνη Πτελεώς apud Strabonem (XIII 595) est vicina Ophrynio. itaque Troicam fabellam recuperavimus Hegesianactibus Demetriisque haud indignam.

Probus ad Verg. Georg. 3, 6 p. 55, 10 K. *Latonia Delos, quia ibi peperit Apollinem et Dianam innisa* (*inapisa* P, *mapisa* V) *palmae et oleae arbore.*

Seneca pater sub finem Suasoriarum cum alia de M. Cicerone filio narrat tum hos sales patre Cicerone filio Seneca dignos. cum enim Hybreae, disertissimi viri, filius causam apud eum male oraret, exclamavit *ΗΜΗΟΝΠΑΤΗΡΩΝ*. quae ex his vulgo eliciuntur μὴ οὖν πατὴρ ὤν non magis intellegi queunt quam pleraque recentiorum in Senecae Graecis commenta. resipuerat e crapula Cicero cum dicebat ἡμεῖς οὖν πατέρων scil.

μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι. Sthenelus haec ait de se et Diomede ad Agamemnonem Δ 405: se et Hybream item epigonos esse, sed patrum dissimiles significat Cicero. quod apud Homerum ἡμεῖς τοι est, momentum non facit. — Controversia II 6 haec est *quidam luxuriante filio luxuriari coepit: filius accusat patrem dementiae.* p. 223 K. *a parte patris Glycon Spyridion dixit* ἐγὼ μὲν ἄρχομαι δαπανῶν, σὺ δ' οὐ παύῃ. prima verba recte erant constituta; ἄρχομαι feci e traditis *ΑΡΑΙΝ*. Damas Scombrus in eadem pagina σὺ τὴν ἐμὴν ἀσωτίαν ἀσωτεύῃ. traditur *CTHTHMENNN*. — Controv. IX 6 p. 445 Nicetes σύνοιδέ μοι, φησιν, ἡ θυγάτηρ, καὶ προσέθηκεν „ἐκ τούτου". hoc ne Graecum quidem est. traditur *KTOTYTOY*, id est ἢ τούτου.

Fronto quanto cum sudore Graecas epistulas composuerit, ipse queritur. nobis utiles sunt, quia eandem Graeci sermonis ignorantiam prae se ferunt quam in Lollianis et Favorinis Phrynichus exagitavit. talia minime licet emendare, quamquam saepius Nabero suam Graece scribendi peritiam, qua Frontonem longe anteit, quam spretam hodie a Batavis recensendi artem ostendere placuit. velut in Erotici hac sententia εἰ δέ σοι δόξαι . . . πλείω τάδ' εἶναι, ἔστω σοι τεκμήριον apud atticum quidem δόξει requireretur, nec optativi breviore forma oratores uti solent: sed haec Platonica est, et εἰ iam apud Aristotelem persaepe optativum regit more Athenis Atticis non probato. mox φράσω ὅπως τε ἔχει probat quidem Frontonem non distinxisse quid Homerum quid Platonem deceret, sed idem αἴσθομαι habet, sicut multo doctiores homines et illius et nostra aetate pariter vitiosa ἔγρομαι θένω εἰκάθω defenderunt. sed magis miror Naberum scribae usum haud satis perspexisse, qui utpote Italus ε et η confundit, ab itacismis sibi cavet: nam ι et ει ipse Fronto, opinor, non poterat discernere. ita 257, 5 ἀχρήιοι scriba: Fronto ἀχρεῖοι, 244, 6 ἡ μέν γε τύχη: cod. γη, 242 in ultimo epistulae 1 versu προσήκασα: cod. προσείκασα. sub principium alterius ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ἐμποδὼν ἡ ἀρχὴ πρὸς ποδὶ ἤδη (ηδεη cod.) οὖσα. ambiguum est utrum qui scripsit an qui legit erraverit p. 258 ante εἴσθεσιν. *data occasione amans amator* θηρίου δίκην ὑπὸ λύττης ἱεῖτο (ειοιτο cod.) ἂν καὶ βαίνειν προθυμοῖτο μηδὲν αἰδούμενος. spurcities podagricum senem decet. sub finem erotici in heliotropii floris descriptione ἀλλ' οὐδέν γε πλέον ἀπολαύει (ἀπολλυσει cod.) οὐδὲ εὐμενεστέρου πειρᾶται διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ ἡλίου.

Appiani ad Frontonem epistula paullo melius scripta est, quamquam e laciniis codicis integra restitui nequit. unum vero Appianus e doctrina grammatica admisit contra verum Atheniensium usum. p. 245 v. 12 καὶ οἱ θεοὶ δὲ τῷ νόμῳ τῶν πόλεων προσίενται ταῦτα παρὰ τῶν ἀνθρώπων κατα δεικνύουσιν οἱ θησαυροὶ τῶν θεῶν. aut dedit scriba illud κατα aut dare voluit. nibili est καθ' ἅ, quod inde eliciunt, neque quidquam mutandum. quid desideratis in hac sententia *etiam dei talia ab hominibus accipiunt, atque exhibent thesauri deorum?* κᾆτα intellegendum est. nam iam Trypho dubitarat, utrum κᾆτα esset καὶ εἶτα, an κᾶτα paullo fortius καί. disputat de hoc errore Apollonius *de adv.* 496, nec mirum quod Appianus docte erravit. — apud eundem *bell. civ.* I 97 Sulla Veneri coronam auream ac securim mittit inscriptam carmine, quod e duobus hexametris et pentametro constat, qualia systemata ab antiquissimis temporibus usque ad Trimalchionem in usu fuerunt. carmen

hoc est τόνδε σοι αὐτοκράτωρ Σύλλας ἀνέθηκ', Ἀφροδίτη, ᾧ σ' (ὡς codd.) εἶδον κατ' ὄνειρον ἀνὰ στρατιὴν διέπουσαν τεύχεσι τοῖς Ἄρεος μαρναμένην ἔνοπλον. — *bell. civ.* v 11 agitur de Antonio primum Alexandriae hiemante, ἔξοδοί τε ἦσαν αὐτῷ ἐς ἱερὰ ἢ γυμνάσια ἢ φιλολόγων διατριβὰς (διατριβαί codd.) μόναι καὶ δίαιτα μεθ' Ἑλλήνων. sustuleram leve vitium antequam de eodem Athenis hiemante legerem 76 ἔξοδοι ἦσαν αὐτῷ . . . ἐς διδασκάλων διατριβὰς ἢ ἀκροάσεις.

Dio orat. xi 42 p. 187 Emp. Graeci fidem habent Homeri fabulis quamvis fallacibus τούτου δ' αἴτιον ἔφη εἶναι ὅτι φιλήκοοί (φιλήδονοι codd.) εἰσιν οἱ Ἕλληνες, ἃ δ' ἂν ἀκούσωσιν ἡδέως τινὸς λέγοντος, ταῦτα καὶ ἀληθῆ νομίζουσι. lxvi 9 p. 702 οὐ γὰρ ὀλίγοις λίνοις, φασίν, ἢ δυσὶν ἢ τρισὶν ἑταίραις οὐδὲ δέκα λεσβίοις θηρεύεται δόξα . . . . ἀλλ' ἀνάγκη πόλεως ἀκολασίαν ἔχειν. decem Lesbii vix poterunt explicari, etiamsi de vino Lesbio cogites. suspicor Dionem dedisse οὐδὲ ἑπτὰ Λεσβίσι, memorem Agamemnonis, qui ut Achillem sibi conciliet promittit *I* 128 δώσω δ' ἑπτὰ γυναῖκας . . Λεσβίδας, quod lascive interpretatus est iam Pherecrates Chirone 8. — or. xxxi 92 p. 392 παρ' Ἀθηναίοις Ἐλευσῖνι μύστου παιδὸς εἰκών, codd. Ἐλευσινίου. similis corruptela apud Maximum Tyrium vii 1 . . . ἀνδρὸς πρὸς μὲν τὸν Δώριον τρόπον ἡρμοσμένου καλῶς, εἰ δέ που ἐδεήσεν Ἰαστὶ (Ἰάστιον vulgo) ἁρμόσασθαι ἢ κατὰ τὸ Αἰόλιον ἦθος, ἀφώνου γιγνομένου. sed talia venari taedet.

Philostratus Imag. ii 4 in Hippolyto λειμῶνες ἐν ὥρᾳ μειρακίων . . . . μαραίνουσιν ἐπὶ σοὶ τὰ ἄνθη, Νύμφαι τε αἱ σύντροφοι (σαὶ τροφοί vulgo) τουτωνὶ τῶν πηγῶν ἀνασχοῦσαι σπαράττουσι τὰς κόμας. ii 7 in Antilocho γνωρίζοις ἂν τὸν Τελαμώνιον ἀπὸ τοῦ βλοσυροῦ, καὶ τὸν Λοκρὸν ἀπὸ τοῦ ἰταμοῦ: vulgo ἑτοίμου. ἰταμότης proprie de oculis dicitur.

Aristides in panegyrico Cyziceno i p. 387 D. Cyzici situm laudat διὰ γὰρ τὸ μὴ κατ' αὐχένα εἶναι διαβατὴν μηδὲ ἀπὸ στενοῦ τινὸς ὡρμῆσθαι, ἀλλ' ἐπὶ μήκους παρατείνουσαν τὴν ἤπειρον κατ' ἄμφω τὼ σκέλη συνεχῆ πρὸς αὐτὴν εἶναι τό τε τῆς Σκύρου παράδειγμα ὑπερβέβληκε καὶ εἰ δή τις ἄλλη πόλις ἢ νῆσος παρὰ μικρὸν ἤπειρός ἐστι. Scyrus neque convenit neque ignobilem insulam, cuius tantum caprae laudantur, superare magnum est. natura docet quam urbem Aristides nominaverit, Cnidum, in extremo promunturio sitam, fossa seiunctam, isthmo coniunctam cum terra. — e scholiis Aristidis quae e libro Marciano descripsi placet proponere hoc, quod sub sermone barbaro pretiosum et grave Crateri fragmentum continet. ad orationis pro iv viris 218, 1 scholion habet Dindorfius iii 656, quod altero hoc augetur Κρατερός τις ἐγένετο, ὃς συνῆξε πάντα τὰ ψηφίσματα τὰ γραφέντα ἐν τῇ Ἑλλάδι. καὶ τοῦτο τὸ γραφὲν εἰς τὴν στήλην Κίμωνός ἐστιν. ὁ δὲ Ἀριστείδης Θεμιστοκλέους τοῦτο λέγει. famosum illud dicit de Arthmio Zelita, quod Aristidi e Demosthene innotuit.

Apud Aelianum Var. hist. iv 14 Hercherus Anaxarchi Eudaemonici nomen in Anaxagoram corruptum tulit, quamvis addito libri περὶ βασιληίης titulo. idem Aelianus (ix 30) eundem Anaxarchum narrat, cum comperisset mox in desertas et ligno destitutas regiones perventum iri, abiectis impedimentis ligna servis imposuisse. itaque cum in desertis illis exercitus rigeret, servi regii vel lectos confringerent ad focum alendum, Alexandrum in Anaxarchi ten-

torium transisse, ut igne per eius providentiam parato uteretur. ἀφίκετο παρ' αὐτὸν καὶ ἠλείψατο ἐν τῇ σκηνῇ τῇ (τοῦ codd.) Ἀναξάρχου. neque credo regem unctum rediisse ad frigus, neque quid unctio sibi velit, perspicio; pernoctasse Alexandrum credo: ηὐλίσατο. — Phlego mirab. 17 memoriae prodit haud procul Athenis insulam esse, quam cum Athenienses munirent, inventam esse arcam centum pedum cum ossibus ingentibus et titulo τέθαμμ' ὁ Μακρόσιρις ἐν νήσῳ μακρᾷ ἔτη βιώσας ἑπτάκις τὰ χίλια. humani aliquid accidisse Herchero, qui scazontem fecit ἐν νήσῳ μικρᾷ, non monerem, nisi et glisceret error et fabella quamvis inepta corrumperetur. nam insula ea etiamnunc extat, longa non parva vocanda, Helena, et etiamnunc vocatur μακρονήσιον. — ex Apollodori personati bibliotheca ingentem vitiorum numerum exemit Hercherus, sed amputandi studio cum alibi nimium indulsit tum i 6 1 6. Hercules πρῶτον μὲν ἐτόξευσεν Ἀλκυονέα, [αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῆς γῆς μᾶλλον ἀνεθάλπετο], Ἀθηνᾶς δὲ ὑποθεμένης ἔξω τῆς Παλλήνης εἵλκυσεν αὐτόν. ita Hercherus, sed rationem Minervae iam non audimus. emendandum erat ὡς δὲ ἐπὶ τῆς γῆς πάλιν ἀνεθάλπετο, Ἀθηνᾶς ὑποθεμένης κτέ.

Clemens Alexandrinus Strom. i p. 414 iambos apponit Ezechieli. sextus eclogae versus in codice hic est, *Pharao* ἔπειτα κηρύσσ' ἡμῖν Ἑβραίων γένει τἀρσενικὰ ῥίπτειν ποταμὸν ἐς βαθύρροον. scribendum ἔπειτ' ἐκήρυσσ' ἡμίν, Ἑβραίων γονῆς τἀρσενικὰ ῥίπτειν. v. 15 filia Pharaonis ad Nilum accedit, ubi Moses (qui loquitur), infans expositus est: ἰδοῦσα μ' εὐθὺς καὶ λαβοῦσ' ἀνείλετο, ἔγνω δ' Ἑβραῖον ὄντα. tautologia ne huic quidem Iudaeo condonanda, sed κάλεοῦσ' ἀνείλετο scribendum. — Iudaeum tragicum superat aliquanto epicus Samarita, Theodotus, cuius versus aliquot apponit Alexander polyhistor apud Eusebium pr. ev. ix 426. ibi haec est Sicimorum descriptio: *duo montes sunt* τῶν δὲ μεσηγὺ ἀτραπιτὸς τέτμηται ἀραιή· τῇ δ' ἑτέρωθι (potius ἑτέρωθεν) αὐλῶνος Σικίμων καταφαίνεται ἱερὸν ἄστυ. traditum in libris potioribus ἀραιή, αὐλωπίς ἐν δ'ἑτέρωθι ἡδ'ἑτέρη Σικίμων κ. ἱ. ἀ. editores ne Σικίμων ἄστυ quidem coniungunt. pergit Theodotus νέρθεν ὑπό ῥίζῃ δεδμημένον, ἀμφὶ δὲ τεῖχος λισσὸν ὑπώρειαν ὑποδέδρομεν αἰπύ τε ἕρκος. mutavi αἰπύθεν codicum perfectumque restitui in eisdem ὑπὸ δ' ἔδρομεν scriptum, ab editoribus non intellectum. p. 427 Theodotus narrat Laban Leae patrem Iacobo maiorem pro minore filia tradidisse, οὐδὲ μὲν ἔμπης ἔλλαθεν, ἀλλ' ἐνόησε κακορραφίην καὶ ἔδεκτο παῖδ' ἑτέρην, ἀμφοῖν δ'ἐμίγη συνομαίμοσιν ἴσῃ: libri σὺν ὁμαίμοσιν ἦσιν. alia vitia tollere ego non possum, nam omnino Eusebii praeparatio evangelica tot tam manifestis mendis circumfertur inquinata, ut delibare nihil iuvet nisi prave formatum futurum κτιῶ a κτίζω, quod Oenomaus admisit vi 7 p. 256 εἴ μοι πέπρωται Εὐβοίας ἄκρον ἱκέσθαι καὶ ἱερὰν χώραν κτίζειν, καὶ ἵξομαι καὶ κτιῶ: codices κατιῶ. nam Numenii de Lacyde narratiunculam ut a sordibus librariorum vindicarem, non a me impetrarem, nisi simul confutato contumaci errore quo nuper ad comoediam relata est. quod ab hoc loco alienum.

M. Antonini l. ix caput 41 ita distinguendum et scribendum. Ὁ Ἐπίκουρος λέγει ὅτι „ἐν τῇ νόσῳ οὐκ ἦσαν μοι αἱ ὁμιλίαι περὶ τῶν τοῦ σωματίου παθῶν, οὐδὲ πρὸς τοὺς εἰσιόντας τοιαῦτά τινά, φησιν, ἐλάλουν, ἀλλὰ τὰ προηγούμενα φυσιολογῶν διετέλουν καὶ πρὸς αὐτῷ τούτῳ ἦν (ὧν *codd.*), πῶς ἡ διάνοια συμ-

μεταλαμβάνουσα τῷ σαρκιδίῳ τῶν τοιούτων (τῶν ἐν τῷ σ. τ. codd.) κινήσεων ἀταρακτεῖ τὸ ἴδιον ἀγαθὸν τηροῦσα, οὐδὲ τοῖς ἰατροῖς ἐμπαρεῖχόν, φησι, καταφρυάττεσθαι ὥς τι ποιοῦσιν, ἀλλ' ὁ βίος ἤγετο (Gataker: ἤρετο codd.)." εὖ καὶ καλῶς· ταὐτὰ οὖν ἐκείνῳ ἐν νόσῳ, ἐὰν νοσῇς, καὶ ἐν ἄλλῃ τινὶ περιστάσει· τὸ γὰρ μὴ ἀφίστασθαι φιλοσοφίας ἐν οἵοις (Reiske: οἷς codd.) δήποτε τοῖς προσπίπτουσι, μηδὲ ἰδιώτῃ καὶ φυσιολόγῳ (velut medico) συμφλυαρεῖν, πάσης αἱρέσεως κοινόν, <ἀφιλόσοφον δὲ vel tale quid> πρὸς μόνῳ τῷ νῦν πρασσομένῳ εἶναι καὶ τῷ ὀργάνῳ δι' οὗ πράσσει. nobis supervacaneum videtur ἐν νόσῳ, ὅταν νοσῇς, sed Graeci ita loquuntur. Eurip. Alc. 726 θανῇ δυσκλεής, ὅταν θάνῃς Heracl. 320 ἐγὼ ζῶν καὶ θανών, ὅταν θάνω. et quam late regnet abundantia, Vahlenus imprimis multis docuit: docebit optime Platonis lectio.

Gratissimo animo accipienda est nuper parata Cornuti editio ad codices exacti, sed quamquam inter omnia vitiorum genera, quibus scholasticus libellus obrutus est, etiam interpolatio grassata est, tamen editor, cui obeli usus nimis parcus crimini datus est, multo tenacior verborum traditorum esse debebat. demonstrabo hoc in capite 31, quod de Hercule est. Ἡρακλῆς ἐστὶν ὁ ἐν τοῖς ὅλοις λόγος, καθ' ὃν ἡ φύσις ἰσχυρὰ καὶ κραταιά ἐστι, καὶ ἀπεριγένητος ὢν (Schmitt-Blank: οὖσα codd.) καὶ μεταδοτικὸς ἰσχύος (μ. κ. ἰ. codd.) τοῖς κατὰ μέρος καὶ ἀλκῆς ὑπάρχων. sequitur veriloquium nominis. οὐ δεῖ δὲ ὑπὸ τῆς νεωτέρας ἱστορίας ἐκταράττεσθαι (ἐπιτ. codd.) confusum enim esse cum deo propter virtutem filium Amphitryonis. fortasse autem ad hunc translatas esse a deo clavam et pellem leoninam. *nam cum imperator hic fuerit et cum exercitu multas terras adierit, fieri non potest ut nudus et solo ligno armatus incesserit, sed dei signis ornatus est postquam pro deo habitus est: utrumque autem signum est roboris et virtutis. etiam sagittarius rectius deus accipitur, qui omnia penetrat: imperatorem enim his armis fretum in aciem prodire absurdum est.* similiter ad deum Cornutus refert Iuventae nuptias et servitutem Lydiam. perspicua est ratiocinatio, cuius nervos incidit qui eas causas tollit, quibus vestis et arma Herculea imperatori, quem inde ab Herodoro „rationalistae" (ut Lobeckiane loquar) effinxerant, non convenire dicuntur. mentem scriptoris autem non capit qui cum Osanno haud ineptum pro absurdo dicit, ducem sagittis armatum in aciem procedere. hoc loco nihil est mutandum; supra leni medicina opus est στρατηγὸν — οὐχ οἷόν τε γυμνὸν [ἔδοξε] περιεληλυθέναι ξύλῳ μόνον ὡπλισμένον, ἀλλὰ τοῖς ἐπισήμοις τοῦ θεοῦ μετὰ τὸν ἀπαθανατισμὸν ... κεκόσμηται (κεκοσμῆσθαι codd.). in eis quae de Omphala sunt (p. 64, 13 Lang) usus linguae flagitat optativum pro indicativo καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους ὑποτάττειν δεῖ ἑαυτοὺς τῷ λόγῳ . . . εἰ καὶ θηλύτερόν τι . . . προσπίπτειε (προσπίπτει codd.). in extremo capite violentius agendum. τοὺς δὲ δώδεκα ἄθλους ἐνδέχεται μὲν ἀναγαγεῖν οὐκ ἀλλοτρίως ἐπὶ τὸν θεόν, ὡς καὶ Κλεάνθης ἐποίησεν· οὐ δεῖν δὲ δοκεῖν πάντων εὑρεσίλογον πρεσβεύειν. hoc recensio parat fundamentum, nam quod alii codices δεῖ, alii δοκεῖ praebent, complures πανταχοῦ, aperta emendationis sunt conamina. qualis sententia enucleanda sit, vix ambiguum. Cornutus enim postquam aliquot explicationes singillatim persecutus est, perterritus ipse mythologicis ineptiis, quas apud Cleanthem (cui integrum caput debet) invenit

multo plures, desinit; cavendum enim esse ne videamur putida diligentia omnia in physicam rationem cogere. οὐ δεῖ δὲ δοκεῖν <ἐπὶ> πάντων εὑρεσιλογεῖν πρὸς βίαν.

Sextus empiricus adv. musicos 18 p. 751 B. laudes musices hac sententia circumscribit καθόλου γὰρ οὐ μόνον χαιρόντων ἐστὶν ἄκουσμα, ἀλλ' ἐν ὕμνοις καὶ εὐωχίαις καὶ θεῶν θυσίαις ἡ μουσική. διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τὸν τῶν ἀγαθῶν ζῆλον τὴν διάνοιαν προτρέπεται· ἀλλὰ καὶ λυπουμένων παρηγόρημα, ὅθεν καὶ τοῖς πενθοῦσιν αὐλοὶ μελῳδοῦσιν [οἱ] τὴν λύπην αὐτῶν ἐπικουφίζοντες. vitiosum articulum exemi, sed inest alterum vitium. coniunguntur quidem apte hymni dapes sacrificia, sed voluptati non omnia possunt opponi. nam sacra musica opponitur profanae, quae voluptati tantum inservit, in dapibus vero non sacra est sed voluptuosa. accedit quod is ad quem haec omnia redeunt (Aristoxenus Aristoxenive discipulus) certum Euripidis dictum in mente habuit, qui perversos esse mortales dixit οἵτινες ὕμνους ἐπὶ μὲν θαλίαις ἐπί τ' εἰλαπίναις καὶ παρὰ δείπνοις ηὕροντο βίου τερπνὰς ἀκοάς, στυγίους δὲ βροτῶν οὐδεὶς λύπας ηὕρετο μούσῃ καὶ πολυχόρδοις ᾠδαῖς παύειν (Med. 193), quod tota hac sententia refutatur. itaque εὐωχίαις male occupavit locum alius vocis quam εὐχαῖς potius fuisse credo quam εὐχωλαῖς. denique etiam in proximis versiculus tragicus latere videtur λυπουμένων παρηγόρημα μουσική. nam scatebat haec disputatio et versibus et narratiunculis a Sexto aut recisis aut obscuratis, velut p. 749 30 post Spartanorum bellicam musicam cum οἱ ταῖς Σόλωνος χρώμενοι παραινέσεσι dicuntur ad tibiam et lyram in aciem prodire, quis non intellegit Athenienses? at intellegendi sunt Lydi, quorum rex Croesus Solonis praecepta sero sane secutus est: docet hoc Athenaeus XII 517 XIV 627. Athenienses pugnantes neque fidibus neque tibiis sed voce canebant; signa tubicen dabat.

Plotinus scripta sua obscura reddidit non tam per philosophiam abstrusam quam per scribendi imperitiam. idem in eis legendis patimur quod in Heraclito Aristoteles: interpungendi difficultate fatigamur. sed iusta interpunctione pleraque simul explicantur, rectius interdum quam Müllerus fecit dum germanice Plotinum suum exprimit. ecce enneadis primae caput ultimum „οὐκ ἐξάξει, ἵνα μη ἐξίῃ (ἐξελεύσεται γὰρ) ἔχουσά τι, ἵνα καὶ ἐξέλθοι (τὸ γὰρ ἐξελθεῖν ἐστὶ μεταβῆναι εἰς ἄλλον τόπον), ἀλλὰ μενεῖ τὸ σῶμα ἀποστηναι πᾶν αὐτῆς, ὅτε μὴ δεῖται μετελθεῖν, ἀλλ' ἔστι πάντῃ ἔξω." enarrat Zoroastri iussum „*non eiciet* (vir bonus animam), *ne abscedat illa passa aliquid quocumque abibit*" ita, ut addat *exibit enim* contra eos qui interire cum corpore animam credunt, et *exire enim est transire* contra eos qui animae a corpore solutae certum locum esse negant, denique affirmativa forma reddit dictum quod negative enuntiatum acceperat. mutandum erat ἵνα καὶ ἐξίῃ in optativum, quod grammatica iubet, et τό τε ἐξελθεῖν in τὸ γὰρ ἐ. propter enuntiati formam, nunc, opinor, perspicuam. deinde ipse sibi subicit quasi adversarii interrogationem. quae dicendi figura philosophicis Graecorum scriptis penitus inhaesit, quandoquidem omnia e dialogo socratico nata sunt. „πῶς οὖν ἀφίσταται τὸ σῶμα"; ὅταν μηδὲν ἔτι δεδεμένον ᾖ τῆς ψυχῆς, ἀδυνατοῦντος ἔτι τοῦ σώματος συνδεῖν, τῆς ἁρμονίας αὐτοῦ οὐκέτι οὔσης ἣν ἔχον εἶχε τὴν ψυχήν. altera subiectio „τί οὖν, εἰ μη-

χανήσαιτο λυθῆναι τὸ σῶμα"; ἢ ἐβιάσατο, καὶ ἀπέστη αὐτός, οὐκ ἐκεῖνο ἀφῆκε· ἤ, ὅτε λύει, οὐκ ἀπαθής, ἀλλ' ἢ δυσχέρανσις ἢ λύπη ἢ θυμός. δεῖ δὲ μηδὲν ταράττειν. responsum duplex: qui efficit solutionem, aut per vim agit: tum vero eicit, peccat ergo contra oraculum; aut solvit: tum perturbatio aliqua sive affectus subest. emendavi ἢ ὅτε λύει ex καὶ ὅ. λ. et ταράττειν e πράττειν. tertia subiectio „εἰ οὖν αἴσθοιτο τοῦ ληρεῖν"; ἢ τάχα μὲν οὐ περὶ σπουδαῖον, εἰ δὲ καὶ γένοιτο, τάττοιτο ἂν ἐν τοῖς οὐκ ἀναγκαίοις τοῦτο καὶ ἐκ περιστάσεως αἱρετοῖς, οὐχ ἁπλῶς αἱρετοῖς. hoc perperam reddidit Müllerus: Plotinus enim desipientiam senilem fortasse circa levidensia tantum esse ait, veluti cum multa excidunt memoria, sed studium philosophiae durat, aut cum oculi auresque aciem perdunt. tum non licet mortem quaerere, ceteroquin licet quidem, sed ut exceptio sit, non regula. καὶ γὰρ ἡ τῶν φαρμάκων προσαγωγὴ πρὸς ἔξοδον ψυχῆς τάχ' ἂν ψυχῇ οὐ πρόσφορος. in his γάρ non inducit causam eorum quae proxime antecedunt, sed per eam ellipsin dictum est, qua Romani *nam*, Graeci ἐπεί persaepe usurpant. subest autem fere talis sententiarum conexus „*venenorum usum noli commendare* vel *credo te non commendaturum esse, nam ea vix apta sunt animae.* est ergo transeundi formula alia atque subiectio, sed item e cottidiano sermone sumpta. quae restant plana sunt.

Porphyrii vita Plotini satis quidem integra servata est, et ad emendandam nuper Cobetus accessit: restant tamen nonnulla vitia, e quibus pauca ego tollam. cap. I p. 3, 15 Müll. ἔπειτα γράφοντος <ἐκείνου> ἐκ τοῦ τῇ μνήμῃ ἐναποκειμένου ἰνδάλματος τὸ εἴκασμα καὶ συνδιορθοῦντος . . . . Ἀμελίου. p. 4, 20 τελευτῶντι δ' αὐτῷ . . . ., ἐγὼ μὲν <γὰρ> ὁ Πορφύριος ἐτύγχανον ἐν Λιλυβαίῳ διατρίβων . . . . Καστρίκιος δὲ ἐν Ῥώμῃ . . . . μόνος δὴ (δέ libri) παρῆν ὁ Εὐστόχιος. p. 5, 32 *Amelius* ἕξιν μὲν ἔχων ἀπὸ τῆς Λυσιμάχου συνουσίας, φιλοπονίαν (φιλοπονίᾳ codd.) δὲ ὑπερβαλλόμενος τῶν καθ' αὑτὸν πάντων. miror Cobetum pusillo vitio deceptum esse, p. 9, 34 *Zoticus* ὃς καὶ <εἰς> τὰ Ἀντιμάχου διορθωτικὰ πεποίηται. p. 11, 5 recte codices tradunt Plotinum, dum cogitata perscribit ὡς ἀπὸ βιβλίου δοκεῖν μεταβάλλειν τὰ γραφόμενα et in principio capitis γράψας δὲ ἐκεῖνος δὶς τὸ γραφὲν ματαβαλεῖν οὐδέποτ' ἂν ἠνέσχετο ἀλλ' οὐδὲ ἅπαξ γοῦν ἀναγνῶναι. quod enim primitus transferendi est vocabulum, quoniam verbis traiectis et in ordinem redactis scripta et perpolimus et explanamus, has quoque apud sequiores induit notiones. μεταβολή Byzantii et versio est et commentarius exegeticus. p. 11, 15 *Plotinus meditando non abstinebat* ἢ μόνον ἐν τοῖς ὕπνοις, ὧν αὐτὸν (ὕπν. ὃν ἂν codd.) ἀπέκρουεν *et cibi continentia et mentis intentio.* p. 12, 7 *vis animae in Plotino tanta erat* ὡς ἀνακρούειν (ἀποκρούειν codd.) τὰς εἰς ἑαυτὸν ἐπιφορὰς εἰς τοὺς κακοῦν αὐτὸν ἐπιχειροῦντας. p. 15, 25 Πορφύριος δὲ ἐγὼ πρὸς τὸ Ζωροάστρου συχνοὺς πεποίημαι ἐλέγχους, ὅλως (ὅπως codd.) νόθον τε καὶ νέον τὸ βιβλίον παραδεικνύς. hic quoque inutilia temptavit Cobetus. — Porphyrius *de abst.* II 18 Aeschylum Delphis petentibus ut sibi hymnum faceret respondisse fert, sufficere Tynnichi carmen, quodsi ipse novum conderet, fore ut idem in se caderet quod novae statuae paterentur cum veteribus collatae. ταῦτα γὰρ καίπερ ἀφελῶς πεποιημένα θεῖα νομίζεσθαι, τὰ δὲ καινὰ περιέργως εἰργασμένα θαυμάζεσθαι μέν, θείου (θεοῦ codex, nam unus est) δὲ δόξαν ἧττον ἔχειν. eiusdem libri cap. 9 oraculum est quod

Apollo Pythius Episcopo dedit ὃς ἦν ἔκγονος τῶν Θεοπρόπων. Bernaysius videtur opinari fictum esse oraculum et Chaldaicum: atqui Theopropidarum gens re vera fuit in Graecia, Eretriae, nobilis, e qua Menedemum philosophum ortum fuisse Diogenes, ex Antigono nimirum, prodit II 125. itaque satius est aliquot saeculis antiquius credere oraculum illud. fuit omnino Bernaysius in libro altero, e quo Theophrastea praeclare enucleavit, ceteroquin minus felix; — Porphyrius ad B 370 p. 39, 7 Schrad. γράφει περὶ τῶν δεξιῶν ἀστραπῶν Ἕρμων ὁ Δήλιος (Meineke; codd. Ἑρμόδημος) „καὶ ὅταν κατὰ δεξιὰ χειρὸς ἀστράπτῃ, νίκην καὶ ὑπέρτερον εὖχος ὀπάζει". καὶ ὅλως οἱ περὶ τούτων σκεψάμενοί φασιν „ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ δεξιαὶ τοῖς ἐπιχειροῦσιν ἀγαθαί (codd. ἄγεσθαι)· φόβους γὰρ τοῖς πολεμίοις σημαίνουσιν, ἐν ἀριστεροῖς (codd. δεξιοῖς) γενόμεναι". quae alteri parti dextra sunt, necessario a sinistra spectantur inimicis. quodsi tonitrua sinistra terrorem iniciunt inimicis, nobis opitulantur, quibus a dextra veniunt. librarios peccasse non est mirandum.

Plutarchus de Stoicorum repugn. 2 epigramma adscribit, quo Aristocreo Chrysippi discipulus et affinis statuam eius ornavit τὸν θεῖον Χρύσιππον Ἀριστοκρέων ἀνέθηκεν τῶν Ἀκαδημεικῶν στραγγαλίδων κοπίδα. correxi vitiosam formam Ἀκαδημαικῶν et in maioris versus principio τόνδε νέον. fuisse Aristocreontem filium sororis Chrysippi prodit ex Apollonio Tyrio Diogenes VII 185, quem cum fratre Philocrate per avunculum commendatum esse Ptolemaeo III. in cuius aula ad studia geographica incubuit susceptaque usque in intima Aethiopiae itinera descripsit. Plin. n. h. VI 183 *primus Dalion ultra Meroen longe subvectus, mox Aristocreon et Bion et Basilis.* idem nonnullas eius mensuras habet (V 59 VI 191). fabulam de cane Aethiopum rege secundum eum narrat Hermippus Aeliani h. a. VII 40, ubi perperam Ἀριστοκρέωνα editur. sed eundem non alienum fuisse a philosophia demonstrant libri permulti quos avunculus ad eum dedit, logicorum syntaxis quinta integra, sextae septimaeque nonnulla, denique ethica cum alia tum nobilissimi περὶ καλῶν καὶ ἡδονῆς libri. ipse memoriam Chrysippi non solum statua illa honoravit sed etiam scripta parentatione. index Stoicus (ex Stratocle Rhodio vel potius Apollonio Tyrio) p. 46 Compar. ταφὰς Χρυσίππου commemorat.

Memno Heracleota, egregius scriptor, cum alia multa et eximia e tabulario publico praeclarae patriae protulit tum hoc epistulae initium quam L. Scipio consul a. 190 ad Heracleotas dedit Σκιπίων στρατηγὸς ἀνθύπατος Ῥωμαίων Ἡρακλεωτῶν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. sed Photius qui haec servavit bibl. 229^b 13 turpe vitium intulit. Scipio et Memno στρατηγὸς ὕπατος dederant, quo nomine Romanos cum primum Graece scriberent consulem significasse Mommsenus docuit Ephem. epigr. I 223. ac novimus hac formula usos T. Flamininum cos. 198 Cn. Vulsonem cos. 189 alios.

Stephanus Byz. s. v. Εὐμένεια, πόλις Φρυγίας, Ἀττάλου καλέσαντος ἀπὸ Εὐμενοῦς τοῦ ἀδελφοῦ. ita emendandum est quod legitur φιλαδέλφου, etiamsi Eumenes aliquando hoc nomine usus sit, quod Mommsenus demonstratum it Herm. IX 118: nam Stephano simpliciter indicandum erat, quae ratio affinitatis inter conditorem oppidi et inter eponymum intercederet, obsoleta alterius nomina non poterat captare.

Scholiasta Apollonii Rhodii IV 1405 vocem πῦον a πύθεσθαι derivat teste Myclo quodam Neapolitano. μύκλος nomen esse potest, sed cedere debet notiori, Lycum enim Neapolitanum, medicum etymologum, bis nominat Erotianus. — in scholio I 558 Lysimachus multos enumerat scriptores qui οὐ τὴν περὶ Ἀχιλλέως διεσπαρμένην ἀφῆκαν ἡμῶν ἐπὶ χώρας δόξαν. intellegi haec poterunt ubi pro ἡμῶν scripseris μένειν. — Scholion Aristophanis Thesm. 1015 παρὰ τὰ ἐξ Ἀνδρομέδας Εὐριπίδου 'φίλαι παρθένοι, φίλαι μοι' τὰ δὲ ἐπιφερόμενα πρὸς τὸ αὐτὸ χρήσιμον. memorabilis corruptela, sed facilis: scholiasta volebat τὰ δὲ ἐπιφερόμενα παρὰ τὸ αὐτὸ χορικόν. — Av. 1568 de Laespodia scholio docto adhaerent haec

Δημήτριον δὲ πάντες τὸν Ἰξίονα
λέγουσιν ἐν ταῖς Ἀττικαῖς λέξεσιν
ὡς γλῶσσαν ἐξηγεῖσθαι ὅτι [Λαισποδίας] ἐστὶν ὁ ἀκρατὴς
περὶ τὰ ἀφροδίσια ὥστε καὶ κτήνη σποδεῖν.

quattuor senarii, modo elidamus elidenda, v. 3 Λαισποδίας tollamus, v. 2 Ἀττικαῖσι scribamus, v. 1 καὶ post τὸν inferamus, nisi praeoptatis mecum, Δημήτριον δ' Ἰξίονα λέγουσι πάντες Ἀττικαῖς ἐν λέξεσιν. ante plus decem annos hoc Helladii fragmentum (nam eius esse videtur) repperi: alterum adhuc frustra in his scholiis quaesivi. — Photius in lexico νύκας: ἀνοίξας. 'nescio quid lateat' Naberus. solvit aenigma Hesychius νυκχάσας: νύξας. — Hesychius ἐντὸς ὅπλων. mutilum hoc esse dicitur; est ἔντος: ὅπλον, spectatque Archilochi ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων. itidem πυρσῷ πυρί integrum est spectatque Eurip. Iph. T. 1216 ἅγνισον πυρσῷ μέλαθρον. — κάκωσις: ταπείνωσις δείνωσις. emenda ταπείνωσις, δίκη τις, scil. κακώσεως, de qua agunt Photius et Seguerianus quintus. — Ἀγλαυρίδες μόραι παρὰ Ἀθηναίοις, distingue Ἀγλαυρίδες κόραι· παρ' Ἀθηναίοις sumptum ex onomastico sacro cuius passim prostant reliquiae. vocatas ita esse Cecropidas testis Eur. Ion. 23 — ἀλῆτις, ἑορτὴ Ἀθήνησιν ἡ νῦν Αἰώρα λεγομένη καὶ ἁρμονίας (ἡμέρας cod.) ὄνομα. ᾆσμα dicitur a Polluce IV 55 qui ex eodem onomastico pendet. — s. v. βρυλλιχίδδει — καὶ τὰς ἀκρίδας (μακρὰς cod.) βρυλλίχας καλοῦσι Λάκωνες παρὰ τὸ γελοῖον καὶ αἰσχρόν· ὁ Ῥίνθων τὴν ὀρχήστριαν. notum est quid de locustis senserint veteres ex apotropaeis et ipso Hesychio s. v. καταχήνη. similique atque Rhintho ioco utitur qui bucolicum carmen nunc decimum numeratum Theocrito supposuit v. 18. — Θέτις ἡ μητηρ Ἀχιλλέως καὶ ἡ θάλασσα, ἡ δὲ αὐτὴ (γῆ cod.) λέγεται Τηθύς. de utraque metonymia vide Hauptium op. II 74. — θίασον· εὐωχίαν καὶ πλῆθος οὐ μόνον τὸ βακχικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ ἐρανικόν (ἐργατικόν cod.) — θονανία· ὀξεῖα: fuerit θοή: ταχεῖα ὀξεῖα. — Θρακία Ἀφροδίτη fuerit Οὐρανία. laeditur ita litterarum ordo in vocabulorum principiis, sed hoc in his quidem exemplis momentum vix faceret (eici enim possent glossae vulgares), etiamsi staret eorum sententia qui a Diogeniano hunc ordinem repetunt, sed omnis omnino recentiorum de Hesychio opinio corruit ubicumque eam tangis, nec sana et stabilia in his grammaticis scriptis efficientur, antequam integra quaestio ducibus Ruhnkenio et Valckenario erit retractata.

Theophrastus in superstitiosi characterismo sub finem κἄν ποτε ἐπίδη σκορόδῳ ἐστεμμένον τῶν ἐπὶ ταῖς τριόδοις Ἑκάτῃ θυόντων, κατὰ κεφαλῆς λού-

σασθαι καὶ ἱερέα καλέσας σκίλλῃ ἢ σκύλακι κελεῦσαι αὐτὸν περικαθᾶραι. squalent haec mendis; ut mittam Athenienses περικαθῆραι et ἐν τοῖς τριόδοις dicere, quae nullo negotio restituuntur, σκίλλῃ ἢ dittographia est vocis σκύλακι, de qua dubitare non sinit Hecatae religio. praeterea qui allio coronatur risum fortasse movet, piaculum non committit. sensit hoc Foucartus libri quem de thiasis scripsit p. 124, dum Xanthi diras edit, qui allio vesci cultores Menis vetat. quod solum hac facit. restituo ex Aristophane Equ. 494 ἐσκοροδισμένον; denique post hoc vocabulum addendum est τινά.

Alexander de figuris II 14 p. 34 Sp., quem e Caecilio pendere intellegitur e Tiberio p. 80, postquam Thucydideum eius constructionis quam nos κατὰ σύνεσιν vocamus attulit exemplum, pergit καὶ Φίλιππος „καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἔλαττον ἰδόντες τὴν τροπὴν τῶν Λιβύων ἐφείποντο". nomen scriptoris et ἔλαττον (quo genetivus obscuratur) corruptum esse patet: conicio Φίλιστος et Ἐλύμων.

Menander vel potius Genethlius (nam persuasit mihi, ut solet, sententiam suam Nitschius) 365, 18 χρὴ δέ σε (σοι codd.) μηδ' ἐκεῖνο ἀγνοεῖν ὅτι καὶ ἐπὶ μέρει τούτων ἄλλαι (ὅλαι codd.) ὑποθέσεις γίγνονται . . . . . . ἐπὶ μέντοι τούτων μέμνησο μὴ τελέως ὑμνεῖν (τέμνειν codd.) ἀλλὰ [περὶ om. M.] αὐτὸ (om. M) μόνον τὸ προταχθὲν (προσταχθὲν codd.) ἀναγκαίως (M, ἀλλὰ καὶ ὣ P) <ὡς> βραχυτάτοις (βραχύτατα M) ἐπιδραμεῖν. hic finiuntur ea quae Genethlii habemus. sequitur scholasticum epimetrum et a Genethlii tractandi ratione alienum et miro errore quem Actorum Apostolicorum lectio peperit insigne: dicit enim 366, 26 e plurimis populis convenire Hebraeos ad panegyrin suam. hoc ad Hierosolyma pertinet; Genethlii aetate colonia Aelia Capitolina erat. — Menander 383, 1 ἐδυσχέραινον ... ἀθεάμων ὑπάρχων κάλλεων τοσούτων καὶ πόλεως ἣν μόνην καλλίστην πόλεων Ἥλιος ἐφορᾷ· ἐπειδὴ δέ, ἐπαυσάμην τῆς λύπης. deesse vocabulum iam interpolator ratus est, sed nihil deest: scribendum ἐπιδὼν δέ, quod propter praecedens ἐφορᾷ Menandro placebat. — 431, 31 ἐὰν δὲ τῇ πατρίδι συντάττεσθαι μέλλῃς, ἔστω μὲν σοι ὁμοίως πρᾶτα τὰ (πάτρια codd.) ἐρωτικά. — 433, 4 τίς γὰρ Ἴβηρσι περιτυχὼν ἢ παρὰ Λωτοφάγους ἀφικόμενος οὐκ ἂν ὑμᾶς προτιμήσειεν. mittamus Iberas et Arganthonium quem fuit qui arcesseret: Menander Σειρῆσι dedit. — 423, 23 θαυμάζω δὲ εἰ μὴ ὑπελήλυθεν ὑμῖν, ὦ παρόντες γονεῖς, ἐννοεῖν ἅ φησιν ἄριστος ποιητής [Εὐριπίδης ἄριστος: en nota marginalis], ὡς ἀληθῶς Μουσῶν νομίζεσθαι τρόφιμος ἄξιος. decepit editores corruptela quae non omnes tamen libros invasit νομίζεται. — 438, 22 πάντων συγκεχυμένων καὶ φερομένων τὴν ἄτακτον ἐκείνην καὶ ἀμειδῆ (ἀμειγῆ P) φοράν. frustra desudarunt in tollendo monstro: scripsit Menander ἀνέδην. — 27 πάντως δὲ οὐδὲ οὗτος ἀπὸ τρόπου σοι ὁ λόγος, [ὅς, om. P m] κεκρυμμένην ἔχων (ἔχειν m εἶχεν Pp) ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀληθεστέραν γνῶσιν. aegre me contineo quominus Sminthiaci pleraque apponam: tam perturbatus circumfertur, sed transilio paginas usque ad ultimam, ubi legitur Δελφοὶ διπλῇ προσηγορίᾳ τιμῶσιν, Ἀπόλλωνα καὶ Διόνυσον λέγοντες· περὶ σὲ θύρεια (vel θοῦραι), περὶ σὲ θυάδες. Spengelius μοῦσαι, quod feri posset, alii inepta dederunt: nam reponendum quod cum Apolline Delphico tam coniunctum sit quam thyiades cum Baccho Delphico: ergo περὶ σὲ Θρῖαι conf. Callim. hymn. Apoll. 45. Hom. hymn. Merc. 553.

nunc necesse est subsistam, nam *θριοβόλον* me esse factum ne ipse quidem infitiari possum. sed omina non timeo, ergo unum addo ultimum, non infimum. Scythini Teii cum alia novimus scripta tum poema trochaicum quo Heracliti philosophiam complexus est, cuius fragmentum apud Plutarchum est de Pyth. or. 16. iam Stobaeus ecl. phys. I 8, 43 excerptum habet *ἐκ τῶν Σκυθίνου περὶ φύσεως* hoc: *χρόνος ἐστὶν ὕστατον καὶ πρῶτον πάντων καὶ ἔχει ἐν ἑαυτῷ πάντα, καὶ ἔστιν εἷς ἀεὶ καὶ οὐκ ἔστιν ὁ παροιχόμενος ἐκ τοῦ ἐόντος αὐτῷ ἐναντίην ὁδὸν παρεωνὶ αὐτῶν· τὸ γὰρ αὔριον ἡμῖν τῷ ἔργῳ χθές ἐστι, τὸ δ' ἐχθὲς αὔριον.* subesse versus intellexit Meinckius, restitutum ierunt choliambos iambos heroos: patet non posse latere nisi trochaeos. sed antequam videamus de forma, apud Stobaeum soluta, restituendum id quod Stobaeus dedit. quod ex Heraclitea philosophia et lingua Iade definiendum. sanis capite et pede media sic restituenda sunt sine violentia *καὶ ἔστιν εἷς ἀεὶ καὶ οὐκ ἔστιν, παροιχόμενος ἐκ τοῦ ἐόντος, αὖτις <τὴν> ἐναντίην ὁδὸν παρεὼν αὐτός.* ac nunc videatis quomodo decurrant versus quadrati

πάντων χρόνος
ὕστατον καὶ πρῶτόν ἐστι, κἀν ἑαυτῷ πάντ' ἔχει,
κἄστιν εἷς κοὐκ ἔστιν· αἰεὶ δ' ἐξ ἐόντος οἴχεται
καὶ πάρεστιν αὖτις αὐτὸς τὴν ἐναντίην ὁδόν·
αὔριον γὰρ ἡμὶν ἔργῳ χθές, τὸ δὲ χθὲς αὔριον.

Dabam Gottingae a. d. XI Kal. Ian.

I. SCHOLAE ORDINIS THEOLOGORUM.

a. *Professorum ordinariorum.*

AUGUSTUS WIESINGER, Dr., publice Seminarii Regii *homiletici exercitationes* die Sat. h. IX—XI, *exegetici*, in quo priorem *Petri et Jacobi epp.* explicandas proponet, die Mart. h. VI—VIII moderabitur. Privatim *Joannis ev. et epp.* quinis diebus h. IX—X interpretabitur et *Introductionem in Nov. Test.* quaternis dd. h. XII—I tradet.

JULIUS WAGENMANN, Dr., privatim *Historiae Ecclesiasticae Partem I* leget quinis scholis hora VIII; *Patrologiam* trinis scholis hora VII diebus Mart. Merc. Jovis.; publice Seminarii theologici *excercitationes historicas* moderabitur die Veneris h. VI.

ALBERTUS RITSCHL, Dr., privatim *Theologiam Novi Testamenti* tradet quinquies h. XII.

HERMANN. FERDINAND. REUTER, Dr., publice *exercitationes ad historiam ecclesiasticam pertinentes* die Lunae h. V moderabitur; privatim *Historiam ecclesiasticam medii aevi inde a tempore Caroli Magni* sexies h. VIII; *Historiam ecclesiasticam aetatis recentissimae* quinquies h. XI enarrabit.

HERMANNUS SCHULTZ, Dr., privatim *theologiae dogmaticae partem II*, quinquies vel senis per hebdomadem scholis docebit, hora XI; publice *seminarii regii theologici exercitationes dogmaticas* die Mercurii h. VI—VIII, — *exercitationes homileticas* sueto more moderabitur.

KAROLUS KNOKE, Dr., privatim *Theologiae practicae* partem priorem quinis h. VII docebit, *Epistolas N. T. postorales* quae dicuntur quaternis scholis h. IX explicabit; publice *Exercitationes Seminarii regii liturgici et catechetici* moderari perget.

b. *Professorum extraordinariorum.*

GEORG. CONR. AMADEUS LÜNEMANN, Dr., *Evangelia Matthaei, Marci et Lucae* senis per hebd. lectionibus interpretabitur h. IX—X.

BERNH. DUHM, Lic. theol., privatim *librum Jesaiae* interpretabitur quinquies X hora; *theologiam Veteris Testamenti* exponet quater hora IV.

II. SCHOLAE ORDINIS IURISCONSULTORUM.

a. *Professorum ordinariorum.*

HENR. THÖL, Dr., lectiones suas posthac indicabit.

RUDOLPHUS DE JHERING, Dr., tradet *Historiam juris Romani* quinquies p. hebd. h. XI—XII; *Exercitationes practicas* moderabitur dieb. Lun. Merc. Vener. h. XII—I.

OTTO MEJER, Dr., *Ius ecclesiasticum tam Evangelicorum quam Catholicorum* quinquies p. hebd. docebit h. X.

RICHARDUS WILHELMUS DOVE, Dr., privatim *Historiam juris Germanici* quinquies p. hebd. h. VIII—IX. tractabit.

CAROLUS ED. ZIEBARTH, Dr., *Processum criminalem* quinquies p. hebd. tractabit h. XI; *Ius agrarium* dd. Lunae, Mercurii, Veneris docebit hora VII.; *De libris publicis fundorum eorumque jure* disseret d. Saturni hora VII—IX.

FERDIN. FRENSDORFF, Dr., *Ius publicum Germaniae tam imperii quam singularum ejus civitatum* h. VII—VIII quinquies p. h. *Ius mercaturae cum jure cambiali et maritimo* h. VIII—IX quinquies p. h. docebit.

RICHARD. ED. JOHN, Dr., *jus criminale* quinquies hora X docebit; *processum civilem* quinquies hora IX docebit.

GUSTAVUS HARTMANN, Dr., *Institutiones juris Romani* quinquies per hebdomadem docebit hora IX—X; *Ius hereditarium Romanorum* quater per hebd. tractabit hora X—XI.

C. LUDOV. DE BAR, Dr., *Exercitationes practicas ad processum civilem spectantes* moderabitur die Jovis h. IV—VI; *Exercitationes practicas ad jus criminale spectantes* moderabitur die Martis h. III—V.

b. *Professorum extraordinariorum.*

CAROL. GUIL. WOLFF, Dr., *Ius privatum germanicum cum jure feudorum* sexies per hebd. IX—X docebit.

RUDOLFUS LEONHARD, Dr., I. privatim a) *pandectas* tractabit quinquies p. hebd. h. VIII—X. b) *exegeticum pandectarum* instituet die Martis et Jovis h. XII—I. II. publice *de jure familiae et pignoris Romano* disseret die Saturni h. VIII—X.

GUILELM. SICKEL, Dr., tradet *Ius privatum Germanicum* sexies per hebd h. IX—X; publice docebit *Ius maritimum* una vel binis horis per hebd. h. IV die Jovis.

III. SCHOLAE ORDINIS MEDICORUM.

a. *Professorum ordinariorum.*

J. HENLE, Dr., *Anatomiam generalem* diebus Lunae, Mercurii, Veneris h. XI—XII; *Anatomiae Systematicae partem alteram, angiologiam et neurologiam,* quotidie h. XII—I tradet.

G. MEISSNER, Dr., *Physiologiae experimentalis partem primam* (quae ad nutritionem corporis spectant functiones) tradet h. X. quotidie. *Physiologiam generationis et Embryologiam* die Veneris h. V—VII docebit et demonstrationibus illustrabit. *Exercitationes practicas* in instituto physiologico moderabitur quotidie horis commodis.

HERM. SCHWARTZ, Dr., *De morbis mulierum* disseret diebus Lun., Mart., Jov., Vener. h. III; *Exercitationes gynaecologicas* moderari perget iisdem diebus h. VIII.

LUDOV. MEYER, Dr., *scholam clinicam psychiatricam* more solito habere perget, dieb. Lun. et Jovis hh. III—V; *de psychiatria forensi* leget hor. duab. commodis.

TH. LEBER, Dr., privatim *Exercitationes ophthalmiatricas clinicas* habebit dieb. Lunae, Martis, Iovis, Veneris h. XII—I; *Exercitationes in operationibus ophthalmiatricis* dieb. Merc. et Saturn. h. VIII—IX instituet.

GUILELM. EBSTEIN, Dr., privatim *Scholas clinicas et policlinicas medicas* moderari perget quinis diebus h. X$^1/_2$—XII atque die Saturni h. IX$^1/_4$—X$^3/_4$; *Pathologiae et therapiae specialis* partem dimidiam tractabit quinquies per hebd. h. VII—VIII (excepto die Lunae); — cum Deichmüller, Dr., de *disquisitione lotii* die Mercurii disputabit h. III—IV.

GUILELMUS MARMÉ, Dr., privatim *Pharmacologiam experimentis illustratam iunctis exercitationibus practicis formulas rite concinnandi et dispensandi* ter p. hebd. h. V diebus Lunae, Martis et Jovis docebit, *Toxicologiae* practicae partem primam eruditioribus medicinae studiosis bis p. h. h. III diebus Lunae et Martis tradet. *Exercitationes pharmacognosticas nec non microscopicas* studiosis pharmaciae eruditioribus die Veneris h. IV—VII offert. Publice *selecta toxicologiae capita* tractabit semel p. h. die Jovis h. VI et *Disquisitiones pharmacologicas* et *toxicologicas* in instituto pharmacologico quotidie moderari perget.

FRANCISCUS KÖNIG, Dr., *Exercitationes practicas in clinico chirurgico* h. IX—X; *Exercitationes in operationibus chirurgicis* hor. definiendis moderabitur. Publice *exercitationes policlinicas* habebit semel. p. h.

J. ORTH, Dr., publice *De anatomia pathologica ossium et musculorum* disseret semel d. Merc. h. II; privatim *Anatomiae pathologicae partem specialem* tradet quotidie d. Sat. except. h. XII; privatissime: *Exercitationes histologiae pathologicae microscopicas* d. Mart. et Ven. h. II—IV; *Exercitationes corpora morbosa secandi* horis commodis moderabitur.

b. *Professorum extraordinariorum.*

E. F. G. HERBST, Dr., *Physiologiam generalem et specialem*, experimentis et demonstrationibus microscopicis illustratam sexies per hebd. h. X—XI tradet.

GUIL. KRAUSE, Dr., tradet *Histologiam specialem corporis humani* privatim diebus Martis et Jovis h. XI; *Mechanicen articulorum corporis humani* publice die Jovis h. II; *Exercitationes microscopicas* quater per hebdomadem h. II vel alia hora commoda continuabit.

C. F. LOHMEYER, Dr., *Chirurgiam specialem* quinquies p. hebd. hora VIII—IX leget.

THEODORUS HUSEMANN, Dr., privatim *Pharmacologiam universam* quinquies per hebdomadem hora III—IV docebit. Publice de *fungis esculentis et noxiis* die Lunae h. V—VI disseret.

J. ROSENBACH, Dr., privatim 1) *chirurgiam generalem* docebit quinquies per hebd. h. VIII. 2) *exercitationes chirurgicas diagnosticas* bis per hebdom.; *exercitationes chirurgicas policlinicas* semel per hebd. una cum König professore.

C. FLUEGGE, Dr., 1) *Hygienen experimentis illustratam* dd. Lunae Martis Iov. Vener. h. IV., docebit. 2) *Praxin chemicam physiologicam* moderabitur sexies per hebd. 3) *Exercitationes practicas* habebit in laboratorio hygienico.

RICARDUS DEUTSCHMANN, Dr., *Exercitationes ophthalmoscopicas* bis per hebd. diebus Mercur. et Saturn. hor. XII—I habebit. *Refractionis et accommodationis anomalias*, una cum exercitationibus practicis docebit bis per hebd. diebus Mercur. et Saturni hor. VIII—IX.

c. *Privatim docentium.*

R. WIESE, Dr., horis postea indicandis quater per hebdomadem tradet *auscultationem et percussionem adjunctis exercitationibus practicis.*

KURD BÜRKNER, Dr., *Doctrinam de morbis aurium* adjunctis exercitationibus practicis tradet bis per hebd. dieb. Martis et Veneris hora II—III; *Exercitationes otiatricas policlinicas* eruditiorum moderabitur bis per hebd. diebus definiendis hora XII—I; De *gravissimis surditatis causis* publice disseret die et hora definienda.

OTTO DAMSCH, Dr., privatim: De *methodis disquisitionis clinicae physicis*, dieb. Lun., Merc., Jov. h. IV—V; de *morbis infantium* tradet diebus Martis et Veneris h. IV—V; de *methodis sanandi physicis*, inprimis ratione electrotherapiae habita, cum exercitationibus practicis in aegrotis instituendis ter per hebd. horis defin. exponet; *exercitationes laryngoscopicas* habebit die Saturni h. XII—I; publice *Colloquia policlinica* habebit sueto more.

SCHIEFFERDECKER, Dr., privatim: *Osteologiam et Syndesmologiam* docebit ter per hebd. 2) *Anthropologiam* tractabit bis p. hebd. 3) *Exercitationes habebit microscopicas* in quibus tradet a) *anatomiam generalem* quater p. hebd. priv. b) *anatomiam microscopicam* spec. quater p. hebd.

FELIX DROYSEN, Dr., *operationes obstetricias* privatim demonstrabit bis per hebd. h. VIII—IX diebus Mercur. et Saturni, *de morbis puerperarum* exponet semel per hebd. hora definienda.

IV. SCHOLAE ORDINIS PHILOSOPHORUM.

a. *Professorum ordinariorum.*

GUILELMUS WEBER, Dr., scholas non habebit.

G. HANSSEN, Dr., *Theoriam oeconomiae nationalis* (Volkswirthschaftslehre) quinis scholis h. IV—V docebit.

ERNESTUS LUDOVICUS DE LEUTSCH, Dr., publice *Aristophanis Ranas* interpretabitur bis p. hebd. d. Mercurii et Saturni, hor. XII—I.

ERNESTUS BERTHEAU, Dr., *Psalmos* interpretabitur quinis per hebd. scholis h. X—XI; publice *linguam Syriacam* docebit diebus Mart. et Ven. II—III. Seminarii regii theologici sodalibus *selectos Vet. Test. locos interpretandos* proponet die Lunae h. VI—VIII.

HENR. FERD. WÜSTENFELD, Dr., *Selecta ex scriptoribus Arabicis capita* interpretabitur privatissime.

FRIDERICUS WIESELER, Dr., publice Regii Seminarii archaelogici sodalibus *Pausaniae descriptionem arcis Athenarum* explicandam proponet, d. Saturni h. XII—I; *Clarorum hominum Graecorum et Romanorum imagines gypso expressas, quae in museo acad. adservantur*, explicabit, d. Mercurii h. IV—V; privatim *Deorum Graecorum imagines et mythologiam secundum artium opera* enarrabit, ternis scholis, h. IV—V; privatissime de *commentationibus a sodalibus Seminarii arch. scriptis* judicabit.

GUIL. MÜLLER, Dr., *Parzivâl, carmen Wolframi ab Eschenbach* ex editione Lachmanni explicabit quaternis scholis h. III; *Societatis theotiscae* studia moderari perget.

HERMANNUS SAUPPE, Dr., publice sodalibus Regii seminarii philologici *Aristotelis rhetoricorum l. I* explicandum proponet, dd. Lunae et Iovis h. XI—XII, eorumque *disputationes* de *commentationibus*, quas scripserint, cum C. DILTHEY collega reget, d. Mercurii, h. XI—XII; *exercitationes* Regii seminarii paedagogici moderabitur, dd. Martis et Veneris, h. XI—XII. Privatim *Artem grammaticam sermonis latini* tradet, dd. Lunae Martis Iovis Veneris, h. VII—VIII matutina, et *Platonis Convivium* interpretabitur dd. eisdem, h. IX—X.

FRID. GRIEPENKERL, Dr., quater per hebd. dd. Lun., Mart., Iov., Ven. h. V—VI *Doctrinam de re pecuaria;* publice bis per hebd. diebus Jov. et Vener. h. XI—XII *agriculturae systemata* tradet. *Excursiones ad theoriam illustrandam spectantes* instituet.

M. A. STERN, Dr., tradet *Calculum differentialem atque integralem* quinquies p. h. hora VII. In seminario physico-mathematico *de attractione ellipsoidis* disseret die Merc. h. VIII.

ERNESTUS SCHERING, Dr., *Astronomiam generalem* diebus Lunae, Martis, Jovis, Veneris h. X—XI; *Mechanicen analyticam* diebus Lunae, Mart., Jov., Ven. h. IX—X; privatim tradet; in Seminario mathematico-physico *capita Astronomiae selecta* die Jovis h. V—VI publice tractabit; in specula regia *observationes astronomicas*, in observatorio Gaussiano *observationes magneticas* moderabitur.

PAULUS DE LAGARDE, Dr., privatim quinquies hora XI *psalmos* interpretabitur: privatissime, sed gratis, *persice* docebit horis commodis.

JULIUS BAUMANN, Dr., privatim 1) *philosophiam moralem cum arte excolendae voluntatis conjunctam* tradet diebus Lunae, Martis, Iovis, Veneris h. IV; 2) *historiam philosophiae veteris* explicabit diebus Lunae, Martis, Iovis, Veneris h. V.

GUSTAVUS DRECHSLER, Dr., privatim docebit *Agriculturam specialem* quater per hebd. h. XII; *Exercitationes oeconomicas* instituet diebus Vener. et Sat.; *Introductionem in agriculturam* publice tradet hor. def.

GUIL. HENNEBERG, Dr., privatim *Doctrinae de animalium domesticorum nutritione II* partem tradet dieb. Lunae et Martis h. XI—XII; publice de *pabuli computandi ratione* disseret d. Merc. XI—XII.

ERNESTUS EHLERS, Dr., *Zoologiam generalem* d. Lun.—Jov. h. VIII—IX; *Zoologiae specialis partem priorem* die Vener. et Sat. h. VIII—IX docebit. *Cursum zootomicum* diebb. Mart. et Merc. h. IX—XI instituet; *Exercitationes zoologicas* sueto more continuabit.

H. HUEBNER, Dr., privatim h. IX—X sexies p. hebd. *Chemiam* tradet. Privatim h. XII—I d. Lun., Mart., Merc., Jov., Vener. *Chemiam organicam* tradet. Privatim h. IX—XII et II—V diebus Lun., Mart., Merc., Iov. et Vener. in laboratorio academico *Praxin chemicam* docebit.

A. WILMANNS, Dr., scholas non habebit.

HERMANNUS AMANDUS SCHWARZ, Dr., privatim *calculum variationum* docebit quater p. h. hora XI; *functionum ellipticarum usum* exponet quinquies p. h. hora IX. In Regio seminario mathematico-physico *exercitationes* instituet die Mercurii hora XI et *colloquia mathematica* sueto more privatissime moderari perget.

CAROLUS KLEIN, Dr., privatim *Mineralogiam* tradet quinquies per hebd. h. XI—XII. *Petrographiam* docebit quater per hebd. h. IX—X. *Exercitationes mineralogicas* habebit publice die Sat. h. X—XII. Privatissime sed gratis *Exercitationes crystallographicas* instituet horis definiendis.

C. DILTHEY, Dr., publice Seminarii regii philologorum sodalibus *Apulei Apologiam* interpretandam proponet dd. Martis et Veneris h. XI, et disputationes de commentationibus eorum reget cum H. SAUPPIO collega die Mercurii h. XI. Privatim *elegiae Romanae historiam* enarrabit et selectas *Tibulli Propertii Ovidii elegias* interpretabitur dd. Lunae, Martis, Iovis, Veneris h. XII.

CHR. AUG. VOLQUARDSEN, Dr., 1) privatim *res populi Romani* ab urbe condita usque ad bellorum civilium tempora tradet diebus Lunae, Martis, Iovis, Veneris hora VIII—IX; 2) publice *exercitationes historicas* instituet die Martis h. VI—VII.

HERMANNUS COMES DE SOLMS-LAUBACH, Dr., *Artem plantarum definiendarum* tradet horis binis per hebd.

JOH. REINKE, Dr., 1) Publice *excursiones botanicas* instituet. 2) Privatim: a) *Botanicen generalem et specialem* tradet quinquies p. hebd. h. VII mat. b) *Exercitationes microscopicas vel physiologicas* sueto more moderabitur.

HERMANNUS WAGNER, Dr., privatim *Geographiam Europae* quater per hebd. tradet h. XI—XII; *Exercitationes geographicas* privatissime sed gratis instituet die Saturni h. IX—XII.

A. DE KOENEN, Dr., docebit 1) *Palaeontologiam* quinis horis; 2) *De constitutione Germaniae septentrionalis* semel p. h. publice. 3) *Exercitationes in determinandis fossilibus* diriget binis horis publice. 4) *Exercitationes palaeontologicas* diriget quotidie privatissime gratis.

G. E. MÜLLER, Dr., *philosophiam naturalem* tradet quater per hebd. hora X—XI; publice *quae Humio in philosophia placuerint*, exponet die Mercurii hora X—XI.

LUDOVICUS WEILAND, Dr., privatim *Historiam Francogallorum inde ab Hugone Capet usque ad a. MDCCLXXXIX.* enarrabit dieb. Lun., Mart., Iov., Ven. h. IX—X; et *Geographiam politicam Europae medii et recentioris aevorum* explicabit diebus Lunae, Martis, Jovis h. X—XI; publice *Exercitationes historicas* moderabitur die Veneris h. VI.

EDUARDUS RIECKE, Dr., *Physices experimentalis partem primam, mechanicen, acusticen, opticen* docebit die Lunae hor. V—VI, diebus Martis et Mercurii h. V—V 1/2. *Introductionem in praxin physicam* in usum pharmaciae studiosorum tradet die Saturni h. XI—I. In Seminario mathematico-physico *physices tam experimentalis quam mathematicae* partes tractabit selectas die Lun. h. II—III. In laboratorio physico una cum W. Voigt collega *exercitationes practicas* instituet sueto more diebus Mart., Iov., Ven. hor. II—IV, die Sat. h. IX—I.

C. VOLLMÖLLER, Dr., privatim *Historiam litterarum franco-gallicarum* saec. XVI et XVII tractabit dieb. Lun., Mart., Iov., Ven. h. XII. Privatissime *Exercitationes Seminarii Romanensis* moderabitur d. Merc. h. VI.

F. KIELHORN, Dr., privatim *Elementa linguae Sanscritae* tradet diebus Lun., Merc., Sat. h. XII. Kâlidâsae *Kumârasambhavam* cum Mallinâthae commentario explicandum proponet bis per hebd. horis commodis. Publice aut *Laghukaumudîm* aut *Tarkasamgraham* interpretabitur bis per hebdom. horis commodis.

A. KLUCKHOHN, Dr., privatim *Historiam rerum Germanicarum usque ad reformationem ecclesiae* ter per hebd. hora V tradet; *Historiam rerum inde ab anno MDCCCXV gestarum* quater per hebd. hora IV enarrabit; publice *Exercitationes historicas* moderabitur die Jovis h. VI.

E. STEINDORFF, Dr., privatim *rei diplomaticae doctrinam* quam dicunt practicam tradet die Mercurii h. IX—XI. *Scholas palaeographiae Graecae* moderabitur die Saturni h. IX—XI. Publice *exercitationes historicas* instituet die Lunae h. VI.

MAURITIUS HEYNE, Dr., 1) publice: *de aedibus veterum Germanorum* disseret, semel p. hebd. hor. def. 2) privatim *introductionem in philologiam Germanicam* tradet, dieb. Lunae, Martis, Jovis et Veneris h. mat. VIII—IX. 3) privatissime et gratis *exercitationes theodiscas* moderabitur semel p. hebd.

V. DE WILAMOWITZ-MOELLENDORFF, Dr., publice in proseminario philologico *Euripidis Medeam* interpretandam proponet dieb. Merc. et Sat. h. X; privatim 1) *de Graecae linguae dialectis* disputabit quater per hebd. h. X; 2) *Aristophanis Acharnenses* interpretabitur eisdem diebus h. IV.

WOLDEMARUS VOIGT, Dr., publice *Capita selecta physices mathematicae* tractabit in seminario physico mathematico h. c.; privatim *Opticen theoreticam* exponet quater per hebd. h. VIII—IX; privatissime *Exercitationes practicas* in Laboratorio physico instituet una cum Prof. Riecke diebus Mart. Jov. Ven. h. II—IV.

b. *Professoris honorarii.*

AD. SOETBEER, Dr., privatissime sed gratis *Exercitationes camerales* instituet horis definiendis.

c. *Professorum extraordinariorum.*

CAROLUS BOEDEKER, Dr., *Exercitationes chemicas practicas* quotidie (excl. d. Sat.) moderabitur.

EDUARDUS KRÜGER, Dr., scholas non habebit.

L. DE USLAR, Dr., *Chemiam pharmaceuticam* tradet quater per hebd. h. III—IV; *Chemiam organicam* in usum medicinae studiosorum docebit quater per hebd. h. IX—X.

ALFREDUS ENNEPER, Dr., *Theoriam integralium definitorum* quinquies per hebdomadem h. X tradet. *Theoriam Determinantium* diebus Martis et Jovis publice docebit.

B. TOLLENS, Dr., diebus Lun. Mart. Merc. h. X—XI. *Agriculturae chemiae ad plantarum nutritionem pertinentem partem* docebit; *in laboratorio ad agriculturae chemiam destinato* una cum adiutore, HÖLZER, Dr., *Exercitationes practicas* quinquies per hebdom. h. VIII—XII et II—IV moderabitur.

CAROLUS GOEDEKE, Dr., *de Goethii vita et scriptis* disseret publice d. Lunae h. V—VI.

HUBERTUS IACOBUS ESSER, Dr., privatim h. VII—IX quinquies per hebd. *doctrinam de morbis animalium domesticorum externis*, *item Hippologiam Boologiamque* docebit. *Demonstrationes in nosocomio veterinario* hora commoda habebit.

AUGUSTUS FICK, Dr., privatim *Homeri Odysseam* tractabit quaternis scholis, dieb. Lunae, Martis, Iovis, Veneris h. VIII—IX; publice *linguarum nationumque Indogermanicarum progressum* explicabit dieb. Mercurii, Saturni h. VIII—IX.

D. PEIPERS, Dr., privatim *Logicam* docebit cum introductione in philosophiam dieb. Lunae, Martis, Jovis, Veneris hora VIII. Publice *de Kantii philosophia critica* disseret die Saturni hora XII.

JULIUS EDUARDUS REHNISCH, Dr., privatim sexies per hebd. *Historiam philosophiae universam* adumbrabit h. IX—X.

AUGUSTUS SCHMARSOW, Dr., *De Raphaele Urbinate* publice disseret binis scholis: die Mercurii h. XI—I. *Praestantissimos Raphaelis praecursores*, demonstrationibus exercitationibusque adjunctis, privatim tractabit bis per hebdomadem horis definiendis. Privatissime: *Interpretationes Vasarianas* moderari perget.

ARTURUS NAPIER, Dr., privatim *de Shaksperii vita operibusque* disseret eiusque tragoediam *Hamlet* interpretabitur d. Lun., Mart., Jov., Ven. h. VII—VIII. Privatissime *exercitationes seminarii Anglici* moderabitur d. Lun., Jov. h. VIII—IX.

PAULUS HAUPT, Dr., privatim *Elementa linguae Assyriacae* docebit et *Annales Sardanapali* explicabit diebus Lunae, Iovis hora VI; publice diebus Lunae, Iovis hora V Augusti Dillmanni *Chrestomathiam Aethiopicam* interpretandam proponet; semel privatissime sed gratis *Exercitationes assyriologicas* instituet die Veneris hora V.

IVO BRUNS, Dr., privatim *historiam litterarum Romanarum pedestrium* docebit quater dd. Lunae, Martis, Jovis, Veneris hor. V; publice *Aristotelis psychologiam* explicabit semel.

CAROLUS POLSTORFF, Dr., 1) *Chemiae pharmaceuticae partem anorganicam* quater per hebdomadem diebus Lunae, Martis, Jovis, Veneris h. IV—V doceb. 2) *Nutrimenta depravata quomodo cognoscantur* bis per hebd. diebus Martis et Veneris h. VIII—IX exponet.

PAULUS FALKENBERG, Dr., *de plantis archegoniatis atque gymnospermis* disseret privatim dieb. Mart. et Ven. h. VI. — *Floram marinam* tractabit die Jovis h. VI—VII publice.

* * *

GUSTAVUS SCHWEPPE, rei equestris magister, *Artem equitandi* docebit dd. Lunae, Martis, Iovis, Veneris, Saturni h. matutinis VII—XI et horis pomeridianis (excepto d. Saturni) IV—V.

EDUARDUS HILLE, Mus. Dir. Acad., *Harmonicen et theoriam artis musicae* horis audituris commodis docebit. Praeterea ad Societates, quae *Singakademie* et *Orchesterspiel-Verein* vocantur, invitat.

* * *

OTTO PETERS *artem delineandi* die Saturni h. II—IV publice, *pingendi* horis commodis privatissime docebit.

* * *

E. STEINDORFF, Dr., privatim *rei diplomaticae doctrinam* quam dicunt practicam tradet die Mercurii h. IX—XI. *Scholas palaeographiae Graecae* moderabitur die Saturni h. IX—XI. Publice *exercitationes historicas* instituet die Lunae h. VI.

MAURITIUS HEYNE, Dr., 1) publice: *de aedibus veterum Germanorum* disseret, semel p. hebd. hor. def. 2) privatim *introductionem in philologiam Germanicam* tradet, dieb. Lunae, Martis, Jovis et Veneris h. mat. VIII—IX. 3) privatissime et gratis *exercitationes theodiscas* moderabitur semel p. hebd.

V. DE WILAMOWITZ-MOELLENDORFF, Dr., publice in proseminario philologico *Euripidis Medeam* interpretandam proponet dieb. Merc. et Sat. h. X; privatim 1) *de Graecae linguae dialectis* disputabit quater per hebd. h. X; 2) *Aristophanis Acharnenses* interpretabitur eisdem diebus h. IV.

WOLDEMARUS VOIGT, Dr., publice *Capita selecta physices mathematicae* tractabit in seminario physico mathematico h. c.; privatim *Opticen theoreticam* exponet quater per hebd. h. VIII—IX; privatissime *Exercitationes practicas* in Laboratorio physico instituet una cum Prof. Riecke diebus Mart. Jov. Ven. h. II—IV.

b. *Professoris honorarii.*

AD. SOETBEER, Dr., privatissime sed gratis *Exercitationes camerales* instituet horis definiendis.

c. *Professorum extraordinariorum.*

CAROLUS BOEDEKER, Dr., *Exercitationes chemicas practicas* quotidie (excl. d. Sat.) moderabitur.

EDUARDUS KRÜGER, Dr., scholas non habebit.

L. DE USLAR, Dr., *Chemiam pharmaceuticam* tradet quater per hebd. h. III—IV; *Chemiam organicam* in usum medicinae studiosorum docebit quater per hebd. h. IX—X.

ALFREDUS ENNEPER, Dr., *Theoriam integralium definitorum* quinquies per hebdomadem h. X tradet. *Theoriam Determinantium* diebus Martis et Jovis publice docebit.

B. TOLLENS, Dr., diebus Lun. Mart. Merc. h. X—XI. *Agriculturae chemiae ad plantarum nutritionem pertinentem partem* docebit; *in laboratorio ad agriculturae chemiam destinato* una cum adiutore, HÖLZER, Dr., *Exercitationes practicas* quinquies per hebdom. h. VIII—XII et II—IV moderabitur.

CAROLUS GOEDEKE, Dr., *de Goethii vita et scriptis* disseret publice d. Lunae h. V—VI.

HUBERTUS IACOBUS ESSER, Dr., privatim h. VII—IX quinquies per hebd. *doctrinam de morbis animalium domesticorum externis*, *item Hippologiam Boologiamque* docebit. *Demonstrationes in nosocomio veterinario* hora commoda habebit.

AUGUSTUS FICK, Dr., privatim *Homeri Odysseam* tractabit quaternis scholis, dieb. Lunae, Martis, Iovis, Veneris h. VIII—IX; publice *linguarum nationumque Indogermanicarum progressum* explicabit dieb. Mercurii, Saturni h. VIII—IX.

D. PEIPERS, Dr., privatim *Logicam* docebit cum introductione in philosophiam dieb. Lunae, Martis, Jovis, Veneris hora VIII. Publice *de Kantii philosophia critica* disseret die Saturni hora XII.

JULIUS EDUARDUS REHNISCH, Dr., privatim sexies per hebd. *Historiam philosophiae universam* adumbrabit h. IX—X.

AUGUSTUS SCHMARSOW, Dr., *De Raphaele Urbinate* publice disseret binis scholis: die Mercurii h. XI—I. *Praestantissimos Raphaelis praecursores*, demonstrationibus exercitationibusque adjunctis, privatim tractabit bis per hebdomadem horis definiendis. Privatissime: *Interpretationes Vasarianas* moderari perget.

ARTURUS NAPIER, Dr., privatim *de Shaksperii vita operibusque* disseret eiusque tragoediam *Hamlet* interpretabitur d. Lun., Mart., Jov., Ven. h. VII—VIII. Privatissime *exercitationes seminarii Anglici* moderabitur d. Lun., Jov. h. VIII—IX.

PAULUS HAUPT, Dr., privatim *Elementa linguae Assyriacae* docebit et *Annales Sardanapali* explicabit diebus Lunae, Iovis hora VI; publice diebus Lunae, Iovis hora V Augusti Dillmanni *Chrestomathiam Aethiopicam* interpretandam proponet; semel privatissime sed gratis *Exercitationes assyriologicas* instituet die Veneris hora V.

IVO BRUNS, Dr., privatim *historiam litterarum Romanarum pedestrium* docebit quater dd. Lunae, Martis, Jovis, Veneris hor. V; publice *Aristotelis psychologiam* explicabit semel.

CAROLUS POLSTORFF, Dr., 1) *Chemiae pharmaceuticae partem anorganicam* quater per hebdomadem diebus Lunae, Martis, Jovis, Veneris h. IV—V doceb. 2) *Nutrimenta depravata quomodo cognoscantur* bis per hebd. diebus Martis et Veneris h. VIII—IX exponet.

PAULUS FALKENBERG, Dr., *de plantis archegoniatis atque gymnospermis* disseret privatim dieb. Mart. et Ven. h. VI. — *Floram marinam* tractabit die Jovis h. VI—VII publice.

* * *

GUSTAVUS SCHWEPPE, rei equestris magister, *Artem equitandi* docebit dd. Lunae, Martis, Iovis, Veneris, Saturni h. matutinis VII—XI et horis pomeridianis (excepto d. Saturni) IV—V.

EDUARDUS HILLE, Mus. Dir. Acad., *Harmonicen et theoriam artis musicae* horis audituris commodis docebit. Praeterea ad Societates, quae *Singakademie* et *Orchesterspiel-Verein* vocantur, invitat.

* * *

OTTO PETERS *artem delineandi* die Saturni h. II—IV publice, *pingendi* horis commodis privatissime docebit.

* * *

LUDOV. KŒUNE, Lector linguae Francogallicae, libellum *Pariser Welt* gallice expressum explicabit die Lun. h. X; litterarum Gallicarum huius saeculi historiam tradet dieb. Mart., Ven. h. X; litteras Gallicas cursim tractabit die Mart. h. V; artem gallice scribendi tradet exercitationesque instituet die Merc. h. V; in sermone Gallico exercitationes instituet die Iov. h. X.

d. *Privatim docentium.*

THEOD. WÜSTENFELD, Dr., *Historiam Italiae inde ab initio medii aevi* quaternis scholis, diebus Lunae, Martis, Iovis et Veneris hora XI—XII gratis tradet.

MAXIMILIANUS FESCA, Dr., lectiones non habebit.

OTTO GILBERT, Dr., *fontes historiae Romanae* docebit bis h. IV.

FRIDERICUS BECHTEL, Dr., *Linguas quae dicuntur Indogermanicas* quaternis horis inter se comparabit.

UDO EGGERT, Dr., *Politiam oeconomiae publicae* bis per hebd. dd. Martis et Veneris h. V—VII; *Oeconomiae publicae historiam et introductionem*, quater per hebd. dd. Martis, Mercurii, Jovis et Veneris h. XII—I docebit; *Exercitationes camerales*, privatissime sed gratis hor. def. moderabitur.

AUGUSTUS SARTORIUS DE WALTERSHAUSEN, Dr., *Theoriam rei financiariae* dd. Lunae et Jovis h. V—VII tractabit.

HUGO ANDRESEN, Dr., privatim *Grammaticam linguae provincialis* docebit diebus Martis et Veneris h. VIII—IX; *in Seminario philologiae romanensis vetus de Jordano de Blavia epos francogallicum* interpretandum proponet die Lunae h. VI.

GOTFRIEDUS BERTHOLD, Dr., *Systema phanerogamorum* tractabit diebus Lunae et Mercurii hora VI—VII.

CAROLUS BUCHKA, Dr., *Analysin chemicam* binis diebus h. VIII—IX docebit.

J. BROCK, Dr., *animalium vertebratorum osteologiam et palaeontologiam* docebit privatim diebus Lun. et Jov. hor. IV—V.

HANS DE MANGOLDT, Dr., privatim *Geometriam syntheticam* exponet diebus Jovis, Veneris et Saturni h. XII; *Calculum probabilitatum et methodum minimorum quadratorum* docebit diebus Lunae, Martis, Mercurii hora XII.

AD. HURWITZ, Dr., privatim *theoriam aequationum algebraicarum* tradet, quater per hebd. h. VIII.

O. HAMANN, Dr., 1) Privatim: *Anatomiam comparatam organorum sensuum* docebit diebus Martis et Veneris h. V—VI; die Lun. tractabit protozoa; 2) Gratis: *ex animalium biologia* capita electa proponet die Jov. hora VI—VII.

EDUARDUS SCHRÖDER, Dr., lectiones non indicavit.

HUGO MEYER, Dr., *Electrodynamiam* binis diebus h. XII privatim tractabit.

RUDOLFUS LEUCKART, Dr., *Capita selecta chemiae organicae* bis per hebd. dieb. Martis et Jovis hor. IX—X; *de pigmentis, e cedrio factis* die Mercurii hora IX—X exponet.

P. JANNASCH, Dr., *metallorum rarius occurrentium naturam chemicam* bis terque per hebd. docebit.

V. ARTIUM EXERCITATIONES.

Musicam, artem delineandi, linguas et litteras cultissimorum Europae populorum etiam alii homines eruditi et periti tradent, scholarum illi suarum rationes et tempora loco consueto indicaturi. *Saltandi et armorum tractandorum* artes magistri stipendiis regiis auctorati docebunt.

SCHOLAE EX ORDINE HORARUM DISCRIPTAE.

Hora.	O. THEOLOGORUM.	O. IURIS CONSULT.	O. MEDICORUM.	O. PHILOSOPHORUM.
7-8	Patrolog. (3) *Wagenmann*. Theol. practicae (5) *Knoke*.	Ius agrar. (3) *Ziebarth*. Libr. fund. (1) *Ziebarth*. Ius pnbl. Germaniae (5) *Frensdorff*.	Pathol. et therap. (5) *Ebstein*.	Grammat. Latin. (4) *Sauppe*. Calcul. different. (5) *Stern*. Botanic. (5) *Reinke*. philol. German. (4) *Heyne*. Morb. anim. (5) *Esser*. Shakesp. Haml. (4) *Napier*.
8-9	Histor. eccl. part. I (5) *Wagenmann*. Histor. eccles. med. aevi (6) *Reuter*.	Histor. iur. Germ. (5) *Dove*. Libr. fund. (1) *Ziebarth*. Ius mercat. (5) *Frensdorff*. Pandectas (5) *Leonhard*. Ius famil. Rom. (1) *Leonhard*.	Exerc. gynaecolog. (4) *Schwarz*. Exercit. oper ophthalm. (2) *Leber*. Chirurg. (5) *Lohmeyer*. Chirurg. (5) *Rosenbach*. Refract. et accomod. (2) *Deutschmann*. Oper. obstetr. (2) *Droysen*.	Attract. ellipsoid. (1) *Stern*. Zoolog. gener. (2) *Ehlers*. Zoolog. special. (2) *Ehlers*. Res Rom. (4) *Volquardsen*. Optic. (4) *Voigt*. Laborat. chem. agricult. (5) *Tollens*. Morb. animal. (5) *Esser*. Homer. Odyss. (4) *Fick*. Lingu. Indogerm. (2) *Fick*. Logic. (4) *Peipers*. Sem. Angl. (2) *Napier*. Nutrim. deprav. cognos. (2) *Polstorff*. Gramm. ling. provinc. (2) *Andresen*. Analys. chem. (2) *Buchka*. Theor. aequat. algebr. (4) *Hurwitz*.
9-10	Sem. homil. (1) *Wiesinger*. Ioannis ev. et epp. (5) *Wiesinger*. Epist. pastor. (4) *Knoke*. Evang. Matth., Marc. et Luc. (6) *Lünemann*.	Process. civil. (5) *Iohn*. Institut. (5) *Hartmann*. Ius priv. Germ. *Wolff*. Pand. (5) *Leonhard*. Ius fam. Rom. (1) *Leonhard*. Ius priv. Germ. (6) *Sickel*.	Schol. clin. et policlin. (1) *Ebstein*. Exerc. chirurg. *König*.	Plat. conviv. (4) *Sauppe*. Mech. anal. (4) *Schering*. Curs. zootom. (2) *Ehlers*. Chem. (6) *Huebner*. Prax. chem. (5) *Huebner*. Funct. ellipt. (5) *Schwarz*. Petrograph. (4) *Klein*. Exerc. geogr. (1) *Wagner*. Histor. Francogall. (4) *Weiland*. Exerc. laborat. phys. (1) *Riecke*. Palaeogr. Graec. (1) *Steindorff*. Diplom. (1) *Steindorff*. Chem. organ. (4) *de Uslar*. Laborat. chem. agric. (4) *Tollens*. Hist. phil. (6) *Rehnisch*. Chem. organ. (2) *Leuckart*. Pigm. cedr. (2) *Leuckart*.
10-11	Seminar. homilet. (1) *Wiesinger*. Iesaias (5) *Duhm*.	Ius eccles. (5) *Mejer*. Ius criminale (6) *Iohn*. Ius hered. Roman. (4) *Hartmann*.	Physiolog. experim. (6) *Meissner*. Schol. clin. et policlin. (6) *Ebstein*. Physiolog. (6) *Herbst*.	Psalm. (5) *Bertheau*. Astronom. (4) *Schering*. Cursus zootom. (2) *Ehlers*. Prax. chem. (5) *Huebner*. Exerc. mineral. (1) *Klein*. Exerc. geogr. (1) *Wagner*. Philosoph. natural. (4) *G. E. Mueller*. Humii phil. (1) *G. E. Mueller*. Geograph. pol. Europ. (3) *Weiland*. Exerc. laborat. phys. (1) *Riecke*. Diplom. (1) *Steindorff*. Palaeogr. Graec. (1) *Steindorff*. Prosem. philol. (2) *de Wilamowitz*. Dialect. Graec. (4) *de Wilamowitz*. Theor. integral. (5) *Enneper*. Agricult. chem. (3) *Tollens*. Laborat. agric. chem. (5) *Tollens*.
11-12	Histor. eccles. aev. recent. (5) *Reuter*. Theolog. dogm. (5—6) *Schultz*.	Hist. iur. Rom. (5) *de Ihering*. Process. crim. (5) *Ziebarth*.	Anatom. gen. (3) *Henle*. Schol. clin. et policlin. (5) *Ebstein*. Histolog. (2) *Krause*.	Sem. philol. (5) *Sauppe* et *Dilthey*. Sem. paedog. (2) *Sauppe*. Agricult. (2) *Griepenkerl*. Psalm. (5) *de Lagarde*. Animal. nutrit. (2) *Henneberg*. Rat. pabuli (2) *Henneberg*. Prax. chem. (5) *Huebner*. Calc. variat. (4) *Schwarz*. Sem. mathem. (1) *Schwarz*. Mineralog. (5) *Klein*. Exer. mineral. (1) *Klein*. Geograph. (4) *Wagner*. Exerc. geogr. (1) *Wagner*. Prax. phys. (1) *Riecke*. Exer. laborat. phys. (1) *Riecke*. Laborat. agric. chem. (5) *Tollens*. Raphael Urb. (1) *Schmarsow*. Histor. Ital. (4) *Wüstenfeld*.
12-1	Intr. in N. T. (4) *Wiesinger*. Theolog. Nov. Testam. (5) *Ritschl*.	Exerc. practicas (3) *de Ihering*. Exeg. pandect. (2) *Leonhard*.	Anatom. syst. (6) *Henle*. Exerc. ophthalm. (4) *Leber*. Anatom. pathol. (5) *Orth*. Exercit. ophthalm. (2) *Deutschmann*. Exerc. otiatr. (2) *Bürkner*. Exerc. laryngoscop. (1) *Damsch*.	Aristoph. Ran. (2) *de Leutsch*. Pausan. (1) *Wieseler*. Agricult. spec. (4) *Drechsler*. Chem. organ. (5) *Huebner*. Hist. eleg. Rom. (4) *Dilthey*. Prax. phys. (1) *Riecke*. Exer. laborat. phys. (1) *Riecke*. Hist. litt. francogall. (4) *Vollmoeller*. Ling. Sanscrit. (2) *Kielhorn*. Kantii philos. (1) *Peipers*. Raphael. Urb. (1) *Schmarsow*. Oecon. publ. (4) *Eggert*. Geometr. synthet. (3) *de Mangoldt*. Calcul. probabilit. (3) *de Mangold*. Electrodynam. (2) *Meyer*.
2-3			Anatom. pathol. oss. et musc. (1) *Orth*. Exerc. hist. path. (2) *Orth*. Mech. articul. (1) *Krause*. Exerc. miscroscop. (4) *Krause*. Aur. morb. (2) *Bürkner*.	Ling. Syr. (2) *Bertheau*. Prax. chem. (5) *Huebner*. Sem. phys. (1) *Riecke*. Exer. laborat. phys. (3) *Riecke* et *Voigt*. Laborat. chem. agricult. (5) *Tollens*.
3-4		Exerc. pract. ius crim. (1) *de Bar*.	Morb. mul. (4) *Schwarz*. Clinic. psychiatric. (2) *Meyer*. Disquisit. lotii (1) *Ebstein* et *Deichmüller*. Toxicol. (2) *Marmé*. Exerc. hist. path. (2) *Orth*. Pharmacol. (5) *Husemann*.	Parcival (4) *Mueller*. Prax. chem. (5) *Huebner*. Exer. laborat. phys. (3) *Riecke* et *Voigt*. Chem. pharmac. (4) *de Uslar*. Laborat. chem. agricult. (5) *Tollens*.
4-5	Theol. V. T. (4) *Duhm*.	Exerc. pract. ius crim. (1) *de Bar*. Exerc. prac. proc. civ. (1) *de Bar*. Ius maritimum (1—2) *Sickel*.	Cl. psychiatr. (2) *Meyer*. Exerc. pharmacogn. (1) *Marmé*. Hygien. (4) *Flügge*. Disquisit. clin. (3) *Damsch*. Morb. infant. (2) *Damsch*.	Oecon. nation. (5) *Hanssen*. Imag. clar. hom. (1) *Wieseler*. Mythol. Graec. (3) *Wieseler*. Philosoph. moral. (4) *Baumann*. Prax. chem. (5) *Huebner*. Res gest. ab anno 1815 (4) *Kluckhohn*. Arist. Acharn. (4) *de Wilamowitz*. Chem. pharmac. (4) *Polstorff*. Font. hist. Rom (2) *Gilbert*. Vertebrat. osteol. (2) *Brock*.
5-6	Exerc. histor. eccl. (1) *Reuter*.	Exerc. prac. proc. civ. (1) *de Bar*.	Physiol. generationis (1) *Meissner*. Pharmacol. (3) *Marmé*. Exerc. pharmacognost. (1) *Marmé*. Fung. (1) *Husemann*	Res pecuar. (4) *Griepenkerl*. Sem. phys. mathem. (1) *Schering*. Histor. philosoph. vet. (4) *Baumann*. Phys. experim. (3) *Riecke*. Hist. rer Germ. ad reform. (3) *Kluckhohn*. Goethii vit. (1) *Goedeke*. Aethiop. (2) *Haupt*. Exerc. assyriol. (1) *Haupt*. Hist. Rom. (4) *Bruns*. Polit. oecon. publ. (2) *Eggert*. Ther. rei financ. (4) *Sartorius de Waltershausen*. Anatom. organ. sens. (2) *Hamann*. Protozoa (1) *Hamann*.
6-7	Sem. exeg. (1) *Wiesinger*. Sem. theol. hist. (1) *Wagenmann*. Sem. dogm. (1) *Schultz*.		Physiolog. generat. (1) *Meissner*. Exerc. pharmacognost. (1) *Marmé*. Toxicol. (1) *Marmé*.	Sem. theol. (1) *Bertheau*. Exerc. histor. (1) *Volquardsen*. Exerc. histor. (1) *Weiland*. Phys. exper. (2) *Riecke*. Sem. Roman. (1) *Vollmöller*. Exerc. hist. (1) *Kluckhohn*. Exercit. hist. (1) *Steindorff*. Annal. Sardanapall. (2) *Haupt*. Plant. archegon. et gymnosp. (2) *Falkenberg*. Flor. mar. (1) *Falkenberg*. Polit. oecon. publ. (2) *Eggert*. Theor. financ. (2) *Sartorius de Waltershausen*. Sem. Romanens. (1) *Andresen*. System. phanerog. (2) *Berthold*. biolog. anim. (1) *Hamann*.
7-8	Sem. exeg. (1) *Wiesinger*. Sem. dogm. (1) *Schultz*.			Sem. theol. (1) *Bertheau*.

Scholae, quarum horae non indicatae erant, in hoc conspectu commemorari non potuerunt.